

Redd Barna

magasinet 2/2020

DET BLIR BRA TIL SLUTT!

Då Redd Barna inviterte barn over heile landet til å teikna opplevingane sine under koronakrisa, fekk vi inn over 5000 teikningar. Barna skildrar sagn av skole, barnehage og vener. Dei lengtar etter ein normal kvardag med leik og læring. For nokre barn har dette vore ei fin tid med familien sin, medan andre uttrykkjer einsemd og isolasjon.

Teikningane viser at barna har skjønt kva som står på spel. Dei veit kva koronaviruset er, kor farleg pandemien er og kva for nye reglar som gjeld når dei no har fått koma tilbake til skolar og barnehagar.

Det finaste med teikningane er trua på at det skal bli bra til slutt. Trass i einsemd, isolasjon og negative kjensler, ligg det i botn ei tru på fellesskapet.

Redd Barna-magasinet fokuserer denne gongen naturleg nok på den svært spesielle situasjonen som verda står i. Medan norske barn for det meste er tilbake i den normale kvardagen sin, raserer koronaviruset liva til barn på andre sida av kloden. Konsekvensane av pandemien er heilt ufattelege! Barn mister utdanninga si, dei mister foreldre, besteforeldre og omsorgspersonar, og i mange land vert barn og familiar kasta ut i stor fattigdom.

Redd Barna står i frontlina i kampen mot koronapandemien. Våre tilsette og frivillige over heile verda lærer barn og vaksne korleis dei med enkle grep kan tryggja seg mot lungesjukdomen. Dei sørgjer for at fattige familiar får skolemateriell og tilskot av mat. Dei hjelper lærarar med å driva fjernundervisning. Dei byggjer

opp sjukehus og bidrar med medisinsk utstyr.

På den internasjonale arenaen har Redd Barna teke ei leiande rolle i å sikra barn utdanning i koronakrisa. Vi støttar styresmaktene i programlanda våre med å utvikla gode metodar for fjernundervisning. Her er vi heilt i front, særleg når det gjeld utdanning via radio. Vi har allereie eit stort bibliotek med materiell på 123 ulike språk.

Ein av Redd Barna sine mange heltar som arbeider under vanskelege tilhøve er Abdus Sobhan. Pasientane hans er fattige og sårbare barn med høg risiko for å bli

smitta av koronaviruset i millionbyen Dhaka i Bangladesh (sjå side 13).

Abdus sin bodskap er klår: «Koronakrisen er eit globalt problem og vi er saman om det. Vi må samarbeida og hjelpe kvarandre – berre då kan vi få suksess i arbeidet med å vinna over korona!»

Det går ei klår line frå barneteikningane her i Norge til feltarbeidaren Abdus Sobhan i Bangladesh. Begge deler trua på og håpet om at pandemien skal overvinnast. Det som skal redda oss er at vi står solidarisk saman og kjempar saman mot ein felles fiende. Først når det blir bra for alle, kan det bli verkeleg bra!

Elin Toft

redaktør

magasinet@reddbarna.no

Redd Barnas arbeid: Redd Barna kjemper for barns rettigheter og for at alle barn skal overleve, lære og være trygge – uansett hvem de er og hvor de bor. Vi er medlem av internasjonale Redd Barna, verdens største uavhengige bevegelse for barn, og arbeider for og med barn i mer enn 120 land. Redd Barna er en medlems- og rettighetsbasert organisasjon med rundt 100 000 faddere, faste givere og medlemmer i Norge. Vi har hovedkontor i Oslo og regionkontorer i Oslo, Kristiansand, Bergen, Trondheim og Tromsø.

Kontakt Redd Barna

Besøksadresse Oslo: Storgt. 38, inngang Hausmannsgate. **Postadresse:** Postboks 6902 St.Olavsplass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 09 00

E-post: giverservice@reddbarna.no

Internett: www.reddbarna.no

Gavekonto: 8200.01.03000

Felles telefon for alle regionkontorer: 22 99 09 00

Regionkontor i Midt-Norge:

Verftsgata 4, 7042 Trondheim

Postboks 8881, 7481 Trondheim

Regionkontor i Vest-Norge:

Kong Oscars gate 62, 5017 Bergen

Regionkontor i Sør-Norge:

Tordenskjoldgate 11, 4612 Kristiansand

Regionkontor i Nord-Norge:

Storgata 88, 9008 Tromsø. Postboks 145,

9252 Tromsø

Regionkontor i Øst-Norge:

Storgata 38, inngang Hausmannsgate.

Postboks 6902 St.Olavsplass, 0130 Oslo

Redd Barna-magasinet

Utgiver: Redd Barna

Redaktør: Elin Toft

Ansvarlig redaktør: Ingrid Svendsen

Redaksjonen ble avsluttet 12. mai 2020.

Redd Barna-magasinet kommer ut fire

ganger i året i et gjennomsnittlig opplag på

cirka 100 000 eksemplarer og distribueres

vederlagsfritt til medlemmer og personer

som slutter opp om organisasjonen. Signerte

artikler står for forfatterens egen regning.

Ettertrykk tillatt. Vennligst oppgi kilde.

Design og presentasjon: Spoon

E-post: magasinet@reddbarna.no

Trykk: Aller Trykk. ISSN 1503-7711

Redd Barna-magasinet er

merket med det offisielle

miljømerket Svanen, som er

en garanti for at det merkede

produktet holder en høy miljømessig

standard. Aller Trykk, som trykker dette

bladet, er godkjent som svanemerket bedrift.

Det vi si at hele produksjonen følger strenge miljøkrav fra råvare til ferdig produkt. Aller Trykk har i tillegg lisenser for EU-blomsten, FSC og Rainforest.Alliance. Magasinet er dessuten pakket i flerlags biofilm, som er 100 prosent nedbrytbar og skal kastes med matavfall, eller i hjemmekompostering.

Innsamlingskontrollen i Norge ble etablert i 1991

som en stiftelse med offentlig

godkjenning, og Redd Barna har

vært medlem siden 1995. Stiftelsens formål

er å ivareta allmennhetens interesser i at

innsamlinger til humanitære, kulturelle

og religiøse formål organiseres og

gjennomføres på en betryggende måte,

og at midlene forvaltes forsvarlig.

Synspunkter på Redd Barna-magasinet?

Tips eller ideer? Skriv til oss på

magasinet@reddbarna.no

En av Redd Barnas medarbeidere i den italienske byen Brindisi har handlet varer for en barnefamilie i karantene.

FOTO FOTO: MARCO MASSARI/REDD BARNA

INNHOOLD

SIDE 4

Skolene som forsvant

På det meste var ni av ti barn ute av skolen i vår. Blir ikke skolene verden rundt åpnet fort, risikerer vi at ressursvake elever dropper ut for godt.

SIDE 8

Ildsjeler i front

Redd Barnas ildsjeler jobber direkte med å motarbeide de negative konsekvensene av koronaviruset. Ikke er de engstelige, og ikke sparer de på kreftene!

SIDE 22

Hele Norge tegner

Barn over hele landet har sendt inn tegninger til Redd Barnas tegnedugnad. Barna uttrykker mange sterke følelser, ikke minst frustrasjon og sinne over koronasituasjonen.

SIDE 28

Rosa revolusjon

Samarbeid mellom Redd Barna og en ung norsk gründer har satt jenters helse på agendaen. Rosa menskopper er i ferd med å skape varige endringer i lokalsamfunn.

SIDE 36

Abed i rullestolen

I Gaza sitter en ung gutt i en rullestol han har fått gjennom Redd Barna. – Rullestolen gir meg en frihet jeg ellers ikke hadde hatt, sier Abed.

SIDE 40

Testamente

Ole Teigen skrev testamente før han døde av kreft for to år siden. Vi har besøkt småbruket der han bodde og snakket med lensmann Geir Vidme om verdien av å opprette testamente.

FOTO: REDD BARNA

Besøk på asylmottak side 20

FOTO GUNNHILD SØRÅS/REDD BARNA

Styrer skuta fra stua side 14

Forsidebildet

Barn over hele landet har tegnet hvordan livet er under koronaviruset. Se side 22

Tala (9) bor i en flyktningleir i Idlib i Syria. Skolen hun går på er støttet av Redd Barna gjennom våre lokale samarbeidspartnere. Undervisningen er nå tilpasset koronaviruset, og Tala og de andre elevene får fjernundervisning. Elevene ser undervisningen på mobiler hjemme og gjør skolearbeidet utendørs når det er mulig.

ALARMEN GÅR OM GLOBAL SKOLEKRISE

Koronapandemien har ført til stengte skoler over hele verden. – Det viktigste nå blir å få barna tilbake til klasserommene før de dropper ut, sier Redd Barnas utlandssjef Nora Ingdal.

TEKST: ELIN TOFT
FOTO: REDD BARNA

For få år siden feiret vi at ni av ti barn globalt gikk på skole. Den store innsatsen for å gi utdanning til verdens barn hadde i stor grad lyktes. Fokuset var nå på å få de siste barna, de mest sårbare og ressursvake, inn i skolen.

I dag er situasjonen snudd helt på hodet. Fire av fem barn har i mai 2020 ikke lenger en skole å gå til. Skoler over hele verden er stengt. Utdanningen til 1,2 milliarder skoleelever er satt på vent.

– Det er helt uvirkelig, for tallene er så store, sier Ingdal.

SÅRBARE BARN RAMMES

Hvordan ser barns hverdag ut nå når skolene er stengt? Bildet varierer fra land til land og kontinent til kontinent. Mens det i mange land i Asia har vært fullstendig nedstenging, er det mindre restriktivt i

mange afrikanske land, selv om skolene også der er stengt.

– Konsekvensene av at fire av fem skolebarn nå står utenfor skoleporten er mange. Først og fremst går de glipp av læring. Men skolen handler også om veldig mye annet; for eksempel skolemat, som for enkelte barn er det eneste skikkelige måltidet de får i løpet av dagen. Barna savner i tillegg vennskapet, leken og den sosiale kontakten med medelever, sier Nora Ingdal.

– Hvem rammes hardest?

– Barna som i utgangspunktet har det verst, rammes ekstra hardt. Dette ser vi veldig tydelig i alle land. Barn som er diskriminert eller stigmatisert eller på en eller annen måte er utenfor, får det enda vanskeligere og blir enda mer isolert når skolen stenger.

Under kriser som koronapandemien kan

«For hver dag som går blir det vanskeligere for barna å komme tilbake. Barnas selvfølelse blir dårligere, og de blir usikre på om de vil klare seg på skolebenken igjen.»

NORA INGDAL, UTLANDSSJEF I REDD BARNA

REDD BARNAS NYE UTLANDSSJEF

Nora Ingdal er utdannet statsviter med spesialisering i islam- og arabisk-studier. Hun har vært åtte år i Redd Barna i ulike stillinger før hun tiltrådte som utlandssjef. Nora Ingdal har tidligere jobbet med internasjonale organisasjoner som PRIO, Nordic Consultant Group og Norsk Folkehjelp, og har vært landdirektør for sistnevnte organisasjon i Palestina og bosatt i Gaza.

Nora Ingdal er født og oppvokst i Kvalvåg, ei lita bygd på Nordmøre. Hun er gift og har to barn på 17 og 20 år. På fritiden står engasjement i flyktninger og lokalmiljø på dagsorden, og hun er glad i familie, venner, hage og friluftsliv.

– I min tidligere jobb i Nordic Consulting Group evaluerte jeg blant annet Redd Barna, og ble imponert. Dette er en av grunnene til at jeg ønsket å jobbe for akkurat denne organisasjonen. Som utlandssjef liker jeg å være «hands on», og er opptatt av å sikre at pengestrømmen går effektivt ut til prosjektene våre. Pengene som folk gir oss – enten det er faddere eller offentlige givere, skal komme helt fram til de barna som trenger det mest, sier hun.

det i ressursvake land fort bli en kamp for å overleve. Dette forsterker de negative effektene av at barna ikke lenger går på skole. Barn kan bli brukt som arbeidskraft i familier der foreldrene har mistet jobben. Jenter kan bli giftet bort og få barn altfor tidlig. Noen barn har foreldre som ikke klarer å gi dem den omsorgen de trenger, og lider ekstra når skolene er stengt. Alle negative tendenser eller skadelige skikker blir forsterket. Og jo lenger dette pågår, jo vanskeligere blir det for barna og familiene deres, forteller Ingdal. Hun legger til at stengingen av skolene også vil virke negativt inn på utviklingen i hvert enkelt land.

– Vi har sett i land som Syria og Zimbabwe hva som skjer når skolesystemet ramler sammen. En hel generasjon risikerer å bli stående uten utdanning, noe som får store negative konsekvenser for et land. Jo lengre skolene er stengt, desto verre blir situasjonen. Derfor må vi finne en balanse for gjenåpning, der hensyn er tatt til smittevern. Og fokuset må være på å få de mest sårbare barna inn i skolen først.

VANSKELIG Å KOMME TILBAKE

Nora Ingdal er svært bekymret for hva som vil skje når skolene åpner igjen. Vil mange skolebarn i fattige land rett og slett ikke dukke opp igjen?

– For hver dag som går blir det vanskeligere for barna å komme tilbake. Barnas selvfølelse blir dårligere, og de blir usikre på om de vil klare seg på skolebenken igjen. Kanskje har de begynt å jobbe, eller de er blitt giftet bort.

– Å få halvannen milliard barn tilbake til skolen er en kjempeoppgave. Vi lærte mye av dette under ebola-krisen i Vest-Afrika for seks år siden. Da ble «bare» fem millioner barn stående utenfor skolen i de opp til ni månedene skolene måtte stenge. I dag vet vi at mange jenter i de rammede landene aldri kom seg tilbake på skolebenken, og mange barn med funksjonsnedsettelse klarte heller aldri å komme tilbake til klasserommet. Vi har en svær oppgave foran oss! Jo raskere åpningen av

skolene kan skje, jo bedre. Går det lang tid, blir dette et kjempeløft! Men dette er Redd Barna beredt til å møte.

UTDANNINGSKRISE

Så hva er det viktigste grepet å ta nå? Redd Barnas utlandssjef er glad for at arbeidet er godt i gang: – Redd Barna arbeider etter tre akser nå under koronapandemien. Vi støtter fjernundervisning mens skolene er stengt. Vi støtter lærere og foreldre. Det tredje og kanskje viktigste er at vi forbereder trygg åpning av skoler i mange land.

– Det er som nevnt enormt viktig å få åpnet skolene igjen så fort som mulig. Vi må selvfølgelig se på smittevern og konsekvensene av åpning. Men koronapandemien har ikke bare utløst en helsekrise, den har også utløst en utdanningskrise. Det er et alvorlig brudd på barns rettigheter å ta skolen fra dem. Dette er selvsagt ulikt fra land til land, men Redd Barna er en organisasjon for barns rettigheter, og har en plikt til å rope et kraftig varsku når store grupper barn nå kanskje faller ut av skolen for godt.

TRENGER STØTTE

Nora Ingdal understreker at selv om koronapandemien er en helsekrise der vi må støtte helsearbeidere og ta smittevern på største alvor, må vi også opprettholde finansiering av utdanning.

– Det verste som kan skje er at vi får en bratt nedgang i finansieringen og at dette blir en snøball som ruller. Det handler for eksempel om lønn til lærere. Mange av de fattigste landene kan være fristet til å kutte lønnen til lærerne som nå sitter hjemme. Da vet vi at lærerne må finne seg annet arbeid for å overleve og at mange blir borte fra skolen for godt. Mange av programmene våre ute må nå legges om for å møte koronakrisen, og dette må forklares og rapporteres om. Vi trenger mer enn noen gang støtte fra alle våre trofaste støttespillere og givere, både enkeltpersoner, næringsliv og de store donorene, sier Nora Ingdal. ●

Basel er lærer i en flyktningleir i Nord-Syria og gir ikke opp undervisningen, selv om klasserommet nå er tomt. Han får hjelp til å gjøre mobilopptak av undervisningen, og sender den så til elevene sine.

Kareem (12) får undervisning i geometri via den virtuelle sendingen fra klasserommet. Broren Assam følger spent med.

SLIK SER DET UT PÅ BAKKEN

Her er noen eksempler på hvordan Redd Barna jobber med utdanning i programlandene våre.

- I **Uganda** støtter Redd Barna myndighetene med å lage radio-opptak til fjernundervisning. Vi bruker også TV og radio, og samarbeider med Clarke Junior School i Kampala om å kringkaste skoletimer og helseinformasjon på TV.
- I **Nepal** samarbeider Redd Barna med landets skolemyndigheter om å utvikle råd til barn og foreldre for hvordan de kan ha hjemmeundervisning mens skolene er stengt. Rådene sendes på TV over hele landet på nepali og andre nasjonale språk.
- I **Guatemala** bruker vi radio for å gi veiledning og informasjon til foreldre og omsorgspersoner. Her fokuserer vi på strategier for hjemmeskole, positiv oppdragelse og lek, aktivisering og psykososial støtte til barn.
- I **Libanon** og **Guatemala** har vi satt i gang informasjonskampanjer mot barnearbeid som resultat av at skolene er stengt.
- I **Ukraina** jobber Redd Barna tett med sosialarbeidere. Her har vi kontaktet særlig sårbare familier på telefon.
- I **Myanmar** jobber Redd Barna gjennom lokale beskyttelseskomiteer. De frivillige får nå opplæring i hvordan de skal holde øye med sårbare familier nå som skolene er stengt, og hvordan de skal reagere hvis de oppdager vold og overgrep.
- I **Nigeria** bruker vi barneklubber til å fortelle barn utenfor skolen om risiko for overgrep, blant annet ved nett- og mobilbruk.
- I **Kosovo** har vi lansert en nettbasert plattform for barn i førskolealder for å støtte foreldre, lærere og andre som har omsorg for barn i aktiviteter som er positive for barnas mentale og kognitive utvikling gjennom koronapandemien.

Sudan.

Helsearbeidere fra Redd Barna screen-er barn for koronaviruset i Khartoum og Omdurman. Prosjektet inkluderer også utdeling av mat, håndvask, såpe, munnbind og engangshansker. Ved siden av koronaviruset er matmangel barnas største problem.

Foto: Mohammed Osman & Abubaker Garelnabe/REDD BARNA.

MØT ILDSJELENE VÅRE!

Akkurat nå står tusenvis av ansatte og frivillige i Redd Barna i frontlinjen for å beskytte barn mot koronaviruset. Sammen med lokale samarbeidspartnere gjør de en stor forskjell for de mest sårbare barna og familiene deres.

Sør-Korea.

Redd Barnas stab er klar til å kjøre ut pakker med mat og varer til tusenvis av husholdninger. Fokuset er på barn med funksjonsnedsettelse, familier med mange barn, enslige foreldre, migranter, og barn som er utsatt for omsorgssvikt eller vold. Pakkene inneholder blant annet beskyttelsesutstyr som håndvask og munnbind. (Bildet ble tatt før reglene om sosial distansering kom.)

DE SOM STÅR I FRONT

Våre medarbeidere gjør alt de kan for å beskytte barna mot de negative konsekvensene av koronaviruset. I en utrygg situasjon reiser de ansatte rundt og informerer om det farlige viruset. I en del land går de fra hus til hus og deler ut såpe, og lærer barn og voksne bedre hygiene. I andre land arrangerer de fjernundervisning

for barna som ikke lenger har en skole å gå til. De beskytter barn som nå er mer utsatt for vold og overgrep. De arbeider i byer og på landsbygda, i flyktningleirer og på grenseoverganger.

Respekt for dem som står i front i kampen mot korona-pandemien! ●

Hongkong.

Redd Barna hjelper sårbare familier med å beskytte seg gjennom koronakrisen. Her deler en av Redd Barnas medarbeidere ut munnbind og sanitære varer til en liten familie, og gutten får også noen enkle leker.

Foto: REDD BARNA

Italia.

Italia er svært hardt rammet av koronakrisen, og har i lengre tid hatt portforbud. Her handler Redd Barnas medarbeider Alice nødvendige varer sammen med kollegaer i matbutikker i byen Brindisi og leverer varene direkte til sårbare familier som er omfattet av Redd Barnas program. En av de store supermarkedkjedene samarbeider med Redd Barna i Italia om å få ut matvarer og andre nødvendige varer til familier i karantene. Alle smitteverntregler blir nøye fulgt. Foto: Marco Massari/REDD BARNA

«Jeg er mye borte fra familien min og savner dem. Men nå kan vi ikke legge ned arbeidet – tvert imot skal vi gjøre en enda bedre jobb. Slik kan vi gjøre verden til et bedre sted! Så får vi bruke tid på familie og venner senere.»

SAUDA, HELSEARBEIDER
REDD BARNA UGANDA

Mexico.

Redd Barna arbeider med flyktninger og migranter i Tapachula, en by på grensen mellom Mexico og Guatemala. Redd Barna distribuerer pakker med sanitære varer, og lærer barn og voksne om hvordan de kan beskytte seg mot koronaviruset.
Foto: Marco Giron/REDD BARNA

Kenya.

Helsearbeider Benjamin Eleyo er en av Redd Barnas mange medarbeidere som går fra dør til dør i avsidesliggende distrikter i Kenya. Eleyo og kollegaene hans advarer mot koronaviruset og lærer folk hvordan de kan beskytte seg.
Foto: REDD BARNA

Uganda.

Sauda er helsearbeider i Redd Barna og jobber i en mobil helseklinikk i Myepi flyktningleir nord i Uganda. Sauda forteller: "Det er mye vi må lære folk i leiren. De kjenner til viruset, men ikke hvordan de kan beskytte seg. For eksempel må vi forklare hvor viktig det er å vaske hendene og holde avstand til hverandre. Dette er veldig vanskelig i en tett befolket leir."
Foto: Fredrik Lerneryd/REDD BARNA

USA.

Robin, en av Redd Barnas ansatte i Tennessee, deler ut skolematerieell og matvarer til barn som ikke lenger er på skolen på grunn av koronaviruset. Pandemien har stengt utdanningsinstitusjoner over hele USA, og en del barn som bor ute i distriktene er nå uten både tilstrekkelig undervisning og nok mat. 30 millioner amerikanske barn er i praksis avhengig av å få skolemat, og når skolene stenger risikerer de å bli underernært. Redd Barna arbeider hardt for å sikre at behovene til landets mest sårbare barn blir møtt, både når det gjelder læring og nødvendig ernæring.
Foto: REDD BARNA

Rwanda.

Ahishakiye (64) leder en gruppe lokale frivillige på landsbygda i Rwanda. Han forteller at plakatene som Redd Barna distribuerer ute i distriktet gjør det lettere for de frivillige å formidle til folk hvordan de kan holde seg friske gjennom viruspandemien. Foto: Thacien Biziyaremye/REDD BARNA

Somalia.

I Somalia bruker Redd Barna sine etablerte helseteam for å bekjempe viruset. Blant annet kjører de ut på landsbygda for å fortelle om symptomene på korona; hvordan både voksne og barn kan beskytte seg og hvordan de kan hindre at viruset sprer seg videre. Foto: Saddam Hussein Carab/REDD BARNA

Jordan.

Redd Barna-frivillige og ansatte henter medisiner og andre viktige varer for familier inne i Zaatari-leiren. Dette blir gjort for at ikke syke og svake voksne og barn skal bli eksponert for menneskemengder der de kan bli smittet av viruset. Foto: REDD BARNA

Filippinene.

På Filippinene distribuerer Redd Barna hygieniske artikler som såpe og annen håndvask. På bildet prater vår medarbeider med mamman til Althea (19 måneder). Hun viser hvordan hendene kan vaskes ordentlig, og forteller hvor viktig det er å amme de minste barna. Den unge moren forteller at hun ikke har råd til å bli syk, for da sulter hele familien. Foto: Lei Tapang/REDD BARNA

Spania.

Redd Barna-ansatte pakker skolemateriell som skal deles ut til barn i familier som har få ressurser. Foto: Pedro Armestre/REDD BARNA

- NÅ MÅ VI STÅ SAMMEN MOT KORONAVIRUSET!

Tusenvis av barn lever på gata i Dhaka. De er svært sårbare for både rusmisbruk og koronaviruset.

Her forteller helsearbeideren Abdus Sobhan om de personlige omkostningene ved å stå i front i koronakrisen. Han arbeider i Redd Barnas HIV-forebyggende prosjekt i Dhaka i Bangladesh.

AV ABDUS SOBHAN
HELSEARBEIDER
REDD BARNA BANGLADESH

Jeg arbeider i hovedsak med unge sprøytenarkomane som har høy risiko for å bli smittet av HIV. En av mine oppgaver er å sørge for at sprøytenarkomane får metadon. Dette hjelper dem bort fra sprøyter og illegale narkotiske stoffer. På en vanlig dag kommer 180 pasienter til Redd Barnas drop-in-senter der jeg jobber.

Da det første tilfellet av korona ble oppdaget i Bangladesh tidlig i mars fortsatte jeg arbeidet mitt – det var «business as usual». Men da tallet på syke og smittede økte ble jeg bekymret for sikkerheten både for meg selv og kollegaene mine. Pasientene våre er i

hovedsak ungdom som lever på gata eller i slummen, og som har minimal sjanse til å praktisere hygieniske råd. De fleste bor tett sammen med andre og har ingen mulighet for sosial distansering.

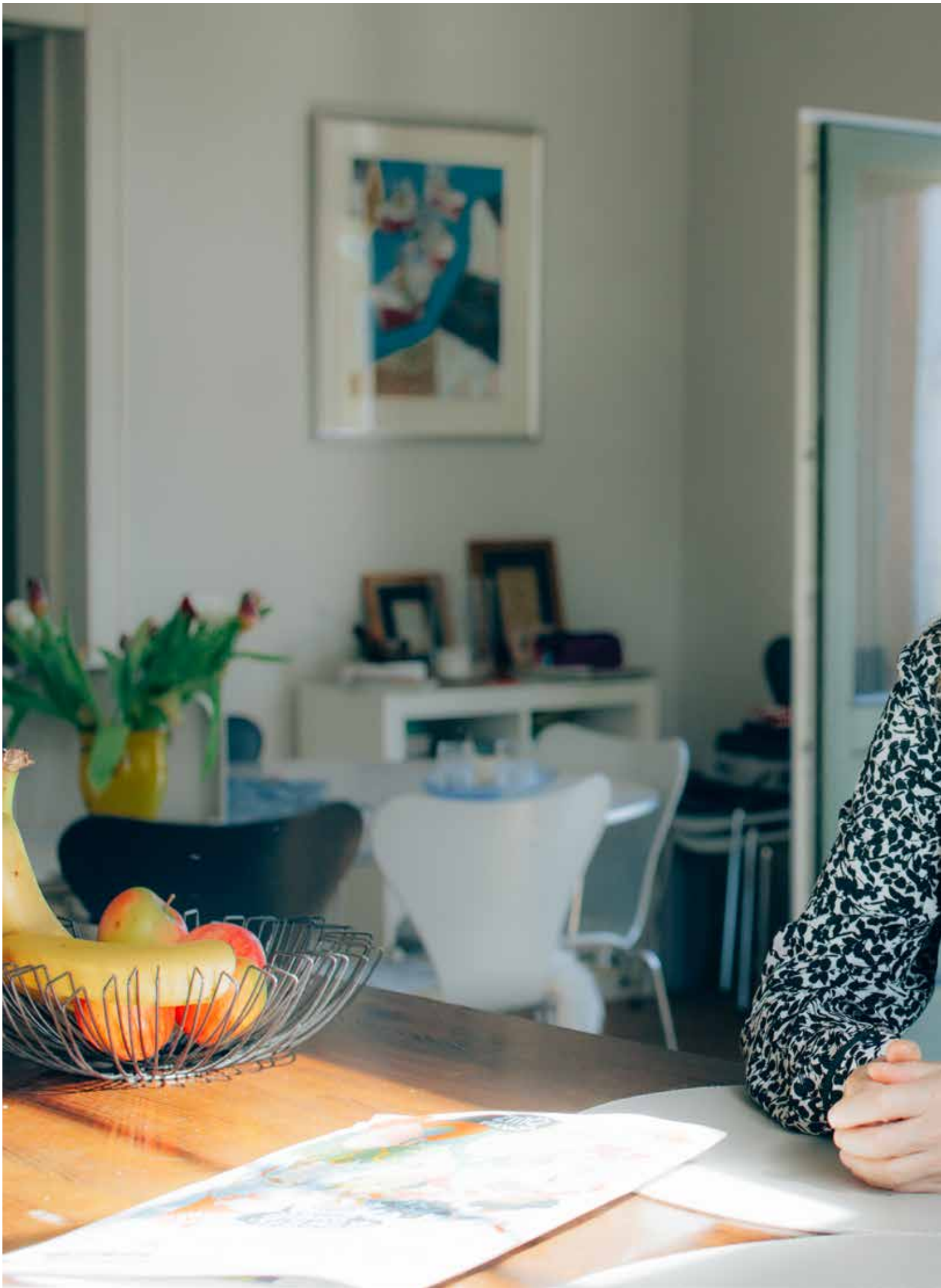
Vi fikk beskyttelsesutstyr fra Redd Barna som munnbind og håndvask. En glassplate ble satt opp mellom staben og pasientene. Et køsystem ble innført utenfor senteret vårt.

De andre sentrene for rusmisbrukere i Dhaka stengte etter hvert, så mange flere unge klienter kom til oss. Selv om de som bor i nabolaget til klinikken vår var forståelsesfulle, ble de redde. Etter store protester og demonstrasjoner måtte vi stenge senteret. Deretter åpnet vi et nytt senter i et ubebygget område. Her kunne pasientene få oppfølging og hjelp, uten å være i kontakt med andre.

Det er mye redsel og stigma knyttet til koronaviruset. Husverten min var rasende på meg for at jeg gikk på jobb hver dag. Han visste at jeg var helsearbeider og anklaget meg for å sette livene til alle rundt meg i fare. Naboene mine var også sinte og laget kaos i blokken der jeg bor. Plutselig ble jeg hevet rett ut på gaten, uten et sted å overnatte. Det endte med at jeg måtte reise tilbake til familien min som bor 20 mil utenfor Dhaka.

Jeg er dypt ulykkelig over at jeg ikke kan utføre mitt livreddende arbeid akkurat nå. Men andre Redd Barna-kolleger har tatt over arbeidet med senteret og det er ingen avbrudd i hjelpen til rusmisbruker-ungdommene. Jeg håper at jeg snart kan være tilbake!

Koronakrisen er ekstremt stressende og utfordrende for oss alle. Vi må huske å være snille og forståelsesfulle med hverandre og støtte hverandre gjennom denne krisen. Dette er et globalt problem og vi er sammen om det. Vi må samarbeide og hjelpe hverandre – bare da kan vi få suksess i arbeidet med å vinne over korona! ●

GENERAL FRA EGEN STUE

Vanligvis yrer det av liv rundt Birgitte Lange i Redd Barnas åpne kontorlandskap. Som for alle andre har hverdagen endret seg også for henne. Siden 11. mars har generalsekretæren ledet organisasjonen fra sin egen stue.

TEKST OG FOTO: GUNNHILD SØRÅS

Redd Barna-magasinet møter henne hjemme i leiligheten på en dag hvor solen skinner og lyset flommer inn gjennom de store vinduene. Døren til balkongen står åpen. Lukten av vår, spirende liv og fargerne har kommet til Oslo.

– Hvordan har du det nå?

– Personlig har jeg det helt fint, jeg er ikke syk og ingen i familien er syke. Hjemmeskolen for Hedvig, datteren min på 11 år, har fungert fint. Samtidig må jeg si at jeg savner å se kollegaer fysisk, og jeg savner alle samtaler ved kaffemaskinen på kontoret. Det er kanskje det viktigste som forsvinner når 200 ansatte må jobbe hjemmefra; det uformelle limet som binder organisasjonen sammen, sier Birgitte.

GODTEAMFØLELSE

Vi rekker ikke å snakke så lenge før generalsekretæren utbryter hvor utrolig stolt hun er av Redd Barna som organisasjon, og spesielt hvordan medarbeiderne har respondert på krisen og bidratt til at organisasjonen har vært fullt operativ fra dag én. Men hun er ikke overrasket.

– Organisasjonen vår er gjennomsyret av høy faglighet, med enorm vilje og engasjement til å levere på mandatet vårt. Det har vært fantastisk å være vitne til. Vi leverer, og det klarer vi blant annet fordi teamfølelsen er så god, sier hun.

Hverdagen ble snudd opp ned på et blunk. Oppdraget er så viktig for ansatte i Redd Barna at det trumfer nesten alt, og det kommer ekstra sterkt til uttrykk i en krise, mener generalsekretæren. Redd Barna har de siste månedene brukt stemmen til å rope høyt om konsekvensene for de mest sårbare barna i Norge og i resten av verden når fire av fem barn plutselig må være hjemme fra skolen.

RUTINENE ENDRET

Når verden er mer normal har Birgitte til nå prioritert å være mye på reise i Redd Barnas programland. Det har vært viktig for henne å se hvordan prosjektene fungerer med egne øyne og få innsikt i forholdene i de ulike landene. Det er også viktig å

I februar i år var Birgitte Lange på reise i Mexico, Guatemala og Colombia for å lære mer om Redd Barnas arbeid i disse landene.

ha vært i landene vi arbeider i for å kunne være en tydelig talsperson i den offentlige diskusjonen her hjemme i Norge, understreker hun.

– Jeg savner denne delen av arbeidet. Det gir inspirasjon og motivasjon til å stå på for de mest sårbare barna. Jeg har satt pris på å møte våre dyktige ansatte på landkontorene, våre lokale samarbeidspartnere, barn og deres familier. Alle mennesker har styrker og ressurser. Men livsvilkårene til mennesker i de landene Redd Barna arbeider, er ofte krevende og gjør de jeg møter ekstra sårbare. Derfor er jeg så glad for at Redd Barna er en rettighetsorganisasjon som systematisk arbeider for at barns grunnleggende rettigheter skal ivaretas.

ER BLITT LØPER

– Når oppdraget er så viktig, hvordan balanserer man hverdagen og skiftet mellom jobb og fritid?

– Det er en pågående diskusjon i organisasjonen. Vi må rett og slett være ekstra påpasselige så ansatte ikke jobber for mye. Vi følger med på at folk faktisk tar ut

ferie og har blant annet måttet jobbe med ikke å være for ambisiøse.

Birgitte løper for å finne notatboka for å sjekke listen over nye ting hun har begynt med i det siste. Hun har bedre tid på morgenen til å lese avisen. Den digitale kompetansen har eskalert. Hun har tatt i bruk livestreaming og fått dreisen på Teams og Zoom.

– Hvis jeg har en time mellom møter så har jeg løpt midt på dagen. Det har vært så deilig. Jeg bestemte meg for ett år siden. At jeg måtte få et annet forhold til løping enn at det er pyton.

Hun har definert seg som en uregelmessig løper i mange år, men siden august har hun løpt regelmessig. En mørk og regnfull novemberkveld i fjor er tidspunktet hun kom over kneika. Denne kvelden hadde hun kjørt Hedvig på trening og benyttet ventetiden til en løpetur.

– Den turen i november var på 8 km. Det var mye lengre enn jeg pleier å løpe. Jeg løp uten at det var grusomt og jeg følte meg helt fin underveis. Det var en fantastisk opplevelse, smiler hun. Birgitte er bitt av løpebasillen.

– Å løpe lange turer i skogen, det hadde jeg aldri forestilt meg at jeg kunne klare. Jeg er 53 år og i min beste form. Jeg har pulsklokka jeg fikk til jul og mobilappen Strava å takke for det. Det er så gøy å følge med på tallene og se framgangen.

BOK OM Å FØLGE PLANEN

Birgitte liker å følge en plan. Hun finner det såpass nyttig at hun har skrevet en hel bok om temaet: «En liten bok om det store som skjer når du følger planen». Kort

«Organisasjonen vår er gjennomsyret av høy faglighet, med enorm vilje og engasjement til å levere på mandatet vårt. Det har vært fantastisk å være vitne til.»

BIRGITTE LANGE

Birgitte trives veldig godt «ute i felt», også i Norge. Her er hun sammen med Stian Barsnes Simonsen og barn som stemte under Barnas Valg i fjor høst.

fortalt handler boka om en metode hun brukte i ett år for å skape varig endring i livet sitt på en enkel, effektiv og morsom måte. Hun ga seg selv en oppgave hver uke som skulle gjennomføres en uke om gangen. Det kunne være oppgaver om å bruke minst mulig penger, kutte ut sukker fra kostholdet, glede en venn, nabo eller kollega. Når oppgaven var ferdig reflekterte hun over hvordan det gikk, om det var lett eller vanskelig, om det var viktig og meningsfullt. Det var et morsomt prosjekt å ha for et år. Og prosjektet førte til varige endringer.

– Hvis å lede Redd Barna fra hjemmekontor hadde vært en av dine ukentlige oppgaver. Nådde du målet?

– Ja!

Så kommer den ydmyke personligheten til Birgitte fram.

– Jeg er jo avhengig av andre til å vurdere det. Men jeg stoler på at jeg har en ledergruppe, øvrige ansatte, fagforening og et styre som melder inn hvis jeg er på villspor. Jeg legger ikke så mye prestisje i eget lederskap, og har erfaring med at jeg

blir dratt inn av andre som ser ting fra sitt ståsted hvis jeg går for mye i den ene eller andre retningen. Så jeg vil tillate meg å svare ja på det, konkluderer hun.

GLEDER SEG TIL KONTORET

– Har det vært vanskelig?

– Der må jeg si både og. Programmessig leverer vi på det vi skal, der har jeg ingen bekymringer. Men fra hjemmekontor er det veldig vanskelig for meg å vurdere om alle enkeltansatte har det bra. Det kan sitte folk rundt å streve, bekymringen min ligger der.

Birgitte ser fram seg til å komme tilbake på kontoret. Hun gleder seg hver eneste dag til å gå på jobben, komme inn på kontoret, møte Randi i resepsjonen og alle de andre kollegaene.

– Noe av gleden med å være i arbeidslivet er å være i tett dialog med mennesker. Det er jo den biten som jeg synes er mest givende. Hadde jeg ønsket å sitte foran datamaskinen for meg selv hele dagen hadde jeg valgt en helt annen karrierevei, sier Redd Barnas generalsekretær. ●

BIRGITTE LANGE

- Generalsekretær i Redd Barna siden 2018.
- Har arbeidet med barnevern, flyktninger og asylsøkere store deler av sitt yrkesaktive liv.
- Kommer fra Oslo og er utdannet Cand. Polit fra Universitetet i Bergen.
- Har skrevet fire bøker og er gjestekommentator om ledelse i Dagens Næringsliv.
- Er 53 år og mor til tre døtre.

PÅ NETT MED REDD BARNA

Har du ris, ros, spørsmål eller kommentarer til Redd Barnas arbeid?

Vi vil gjerne høre fra deg! Følg og lik oss på sosiale medier, si din mening og del saker du mener er viktige med andre. Her er noe av det som har skjedd på våre på Facebook, Twitter og Instagram-sider siden sist:

INSTAGRAM

reddbarna – Flere barn har endelig blitt evakuert fra Moria og andre leirer i Hellas til europeiske land. Vi er klare på at Norge også må ta ansvar og bidra til å evakuere barna fra Moria. Engasjementet rundt Moria-kampanjen på sosiale medier er stor, og vi takker alle som liker, deler og hjelper oss legge press på regjeringen! .

TWITTER

Redd Barna @ReddBarna

Engasjementet om Moria fortsetter på Twitter! Her snakker vår generalsekretær Birgitte Lange om situasjonen i Moria-leiren.

FACEBOOK

Redd Barna

// Mange barn er opptatt av koronaviruset, men hvordan snakker man egentlig med barn og unge om dette? Våre fem tips ble sett av 114.000!

Redd Barna // Ikke alle barn har det trygt hjemme, og nå har tiden vært for å vise at man bryr seg og spørre hvordan barn og familier har det. Vi delte en oversikt over hjelpetilbud, både for voksne og barn, som kan kontaktes på telefon, chat og SMS: reddbarna.no/hjelp

Redd Barna @ReddBarna

Vi er glade for å høre at @erna_solberg i sitt intervju med @CNN annonserer ny pressekonferanse for barn rett etter påske i forbindelse med gjenåpning av barnehager og skole for 1-4.klasse

Alarmtelefonen for barn og unge får chat som er døgnåpen! Viktig tilbud for barn som ikke er trygge hjemme og for voksne som er bekymret for barn.

LINKEDIN

Redd Barna @ReddBarna

Menskoppen har blitt en 'snakkis' på landbygda nord i Uganda. I samarbeid med Clean Cup har vi startet testing av menskopper i Uganda og gitt jenter et alternativ til dyre bind.

HER ER VI:

@reddbarna
@reddbarna_foto

[www.facebook.com/
reddbarna](https://www.facebook.com/reddbarna)

[www.twitter.com/
reddbarna](https://www.twitter.com/reddbarna)

redd_barna

www.reddbarna.no

**Kjenner
du noen som
har det vanskelig?**

På reddbarna.no/her-kan-du-fa-hjelp finner du informasjon om hvor du som er barn, ungdom eller voksen kan snakke med noen og få hjelp om du trenger det.

NÅR BARNA KOMMER TILBAKE TIL HVERDAGEN

1

Lytt til barna og trygg barna

Lytt til barna, og legg til rette for at de kan fortelle om det hvis det er noe de er bekymret for. Trygg barna i at det er trygt å gå på skolen og i barnehagen, fordi skolene følger smittevernregler og tar hensyn til elever i risikogrupper og de som trenger ekstra oppfølging. Barn er mindre utsatt for smitte, og helsemyndighetene er trygge på at det er sikkert for barna at barnehager og skolene åpnes for 1.–4. klasse. Fokuser på alt det positive med at skoler og barnehager åpner, som undervisning, venner og friminutt.

2

Anerkjenn at det blir en annerledes skolehverdag

Livet vil ikke gå helt tilbake til normalt. Noen barn vil være i mindre grupper enn vanlig, de bør ikke dele leker, de må vaske hendene ofte og skal ha mer avstand til hverandre enn de er vant til. Noen havner kanskje i en gruppe med andre barn enn de pleier å være sammen med. Snakk sammen om hva som er positivt med å være sammen i en ny og mindre gruppe.

3

Snakk med barna om hvordan vi kan være varsomme med hverandre

Mange barn synes koronatiden har vært utfordrende, uvisst og skummel. Noen har kanskje likt å ha pause fra skolehverdagen og vært mer med familien, mens andre har savnet klassekameratene og læreren sin. Uansett hvordan man har opplevd denne tiden, så er det viktigere enn noen gang å være inkluderende og snill mot alle. Spør barna om hva de kan gjøre for å inkludere hverandre på skolen og i barnehagen. Er det noen leker som er morsomme å gjøre sammen uten at man trenger å være nær hverandre? Hvorfor er det viktig å inkludere alle i gruppen din i lek? Og hvordan kan du inkludere alle i leken?

4

Forklar hvorfor de yngste starter først

Det er viktig at barna forstår hvorfor noen begynner på skolen og i barnehagen igjen, mens andre fortsatt er hjemme. Barn har rett til å få opplæring og skolene er svært viktig for barns læring, omsorg og utvikling. Derfor er det viktig at skolene åpner igjen. Men hvis skolen hadde åpnet for alle barna samtidig, hadde det vært vanskelig å følge smittevernreglene, som at elevene skal være sammen i mindre grupper. Derfor åpnes skolene først for de yngste elevene, og etter hvert vil de andre elevene komme tilbake til skolen gradvis.

5

Bli hjemme om man føler seg dårlig

Snakk med barna om at det er viktig at de sier ifra til en voksen med en gang de føler seg dårlige. Barn må ikke møte opp på skolen eller SFO om de føler seg dårlige. Hvis symptomene oppstår når de er på skolen, må de gå hjem. Hvis barna må hentes av foreldrene, skal barnet så raskt som mulig isoleres fra de andre, men under oppsyn av en voksen. Barn som er i risikogrupper skal fortsette med hjemmeundervisning og få hjelp av skolen til det.

REDD BARNA BLOMSTRER PÅ NETTET

Lurer du på hvor Redd Barna Norge er blitt av? I disse vanskelige koronatider har vi flyttet mesteparten av arbeidet vårt over på nettbaserte flater som sosiale medier og web. Du finner oss på nett!

TEKST: EMMA DOYLE

Denne helt spesielle våren er det ikke mulig å ha våre vanlige tiltak, prosjekter og aktiviteter i gang. Det aller meste av arbeidet der vi er fysisk i kontakt med hverandre er satt på vent. Samtidig har vi et spesielt søkelys på barn i sårbare situasjoner.

Her er noe av det Redd Barna gjør under koronakrisen:

Råd og veiledning til skolene og lærerne. Vi er i tett dialog med en rekke skoler og lærere, blant annet med råd om hvordan de kan snakke med barn om koronaviruset. I tillegg har vi daglige poster om Redd Barnas digitale undervisningstilbud i sosiale medier og grupper som lærere bruker.

Opplysningsarbeid på egne nettsider og i sosiale medier. Vi når direkte ut til foreldre, barn og lærere med nyheter, tips og råd gjennom reddbarna.no. Her kan du lese mer om Redd Barnas arbeid under koronakrisen.

Hvordan snakker vi med barna om korona. På våre nettsider har vi laget seks tips om hvordan du kan snakke med barn om korona, og har oversatt informasjonen til hele 17 språk!

Råd til besteforeldre. Det er ikke lett å være adskilt fra barnebarna, og vi har gode råd om hvordan dette kan forklares til barna på instagram.

Under koronakrisen har skolebarna i stor grad vært henvist til undervisning foran PC-ene sine, og Redd Barna har bidradd med råd og veiledning til skoler, lærere og foreldre.

Nettbruk hjemme. Barn skal være trygge, også når de ferdes på nett. Du kan lese mer på reddbarna.no.

Her er det hjelp å få. På nettsidene våre har vi en god oversikt over hvor voksne og barn kan få hjelp hvis de har behov for det. Vi ser at mange offentlige instanser viser til våre hjelpesider. Vi har også laget film til vår facebookside hvor én av våre ansatte forklarer hvilke hjelpetilbud som finnes for barn og unge og hvordan de kan ta kontakt.

Folkeopplysning og pådriverarbeid. Redd Barna er svært aktiv i offentligheten og mediene for å informere om konsekvensene av isolasjon og stengte skoler og barnehager for barna som ikke har det trygt hjemme, og oppfordrer myndighetene til å styrke hjelpeapparatet og innsatsen for å støtte sårbare barn.

Hjelp til politikere. Vi har fått henvendelser fra flere ordførere og politikere som ønsker å være i direkte dialog med barna, og som etterspør støtte og råd fra Redd Barna. Sammen med rådgivere i Oslo kommune har vi utviklet en veileder som gir råd til politikere som vil holde møte med barna.

Digitalt engasjement. Vi trapper opp tilbudet vårt til frivillige som ønsker å engasjere seg digitalt, blant annet med utvikling av kampanjer, opprop og informasjon som de kan dele på digitale kanaler og sosiale medier.

Støtte til sårbare barn. Vi ønsker å digitalt støtte barn som lever i en sårbar livssituasjon, og som våre frivillige i disse dager ikke kan være i direkte kontakt med. Det handler om å møte barna og familiene «der de er». Det kan være støtte til skolearbeid, praktiske ting eller spørsmål de har i den nye hverdagen.

Webinarer og digitale arrangementer for frivillige. Vi ønsker å gi våre frivillige opplæring og faglig påfyll gjennom digitale kanaler. Vi vil også bruke digitale kanaler til lanseringer av rapporter og barnerettighetsfrokoster, der vi når ut til viktige målgrupper.

Oppmuntring til sårbare barn. Ansatte fra regionkontorene og frivillige leverte påskehilsener og aktivitetspakker til barn på asylmottak, krisesentre og familier som er nye i Norge. ●

@reddbarna
@reddbarna_foto

www.facebook.com/
reddbarna

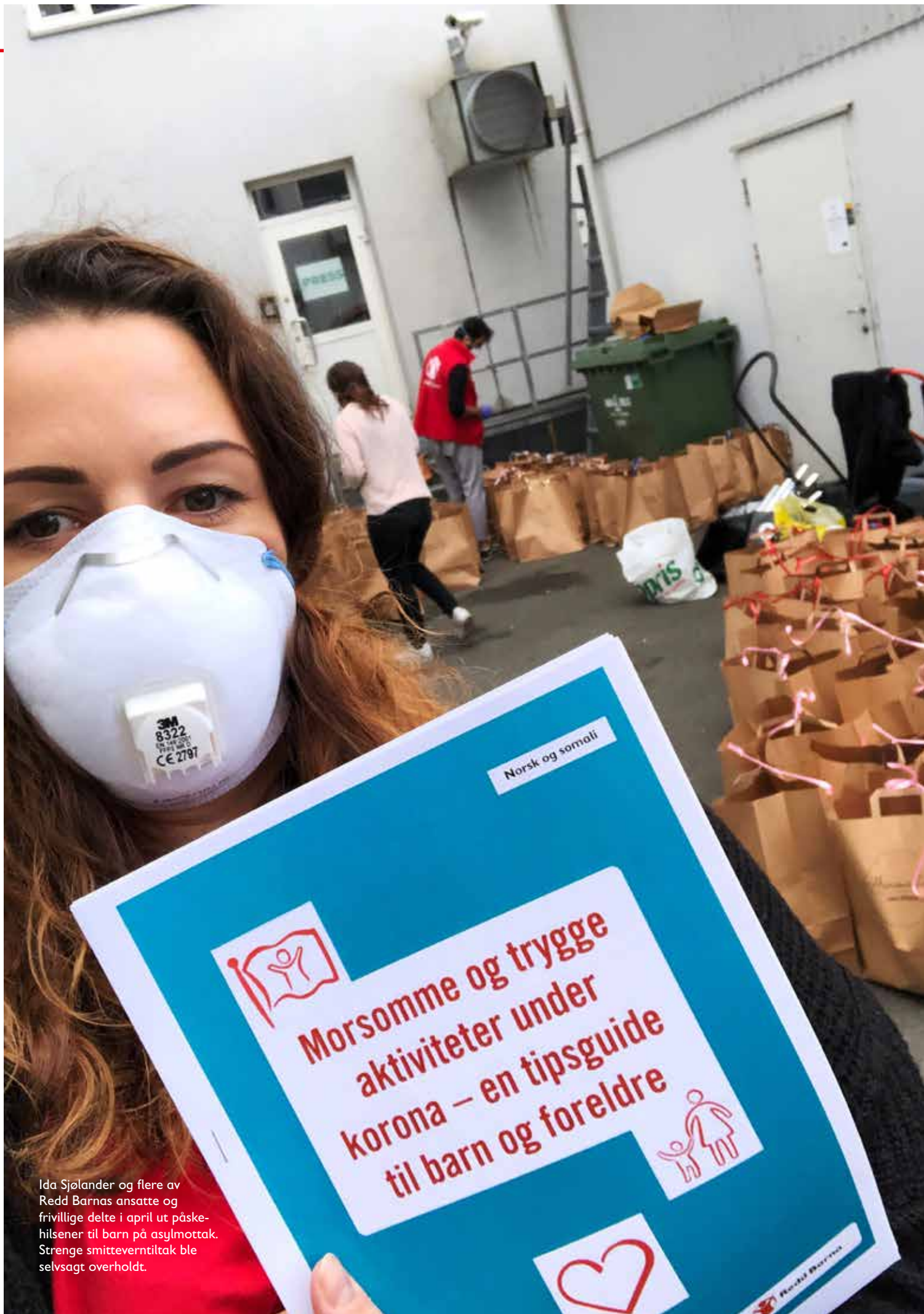
www.twitter.com/
reddbarna

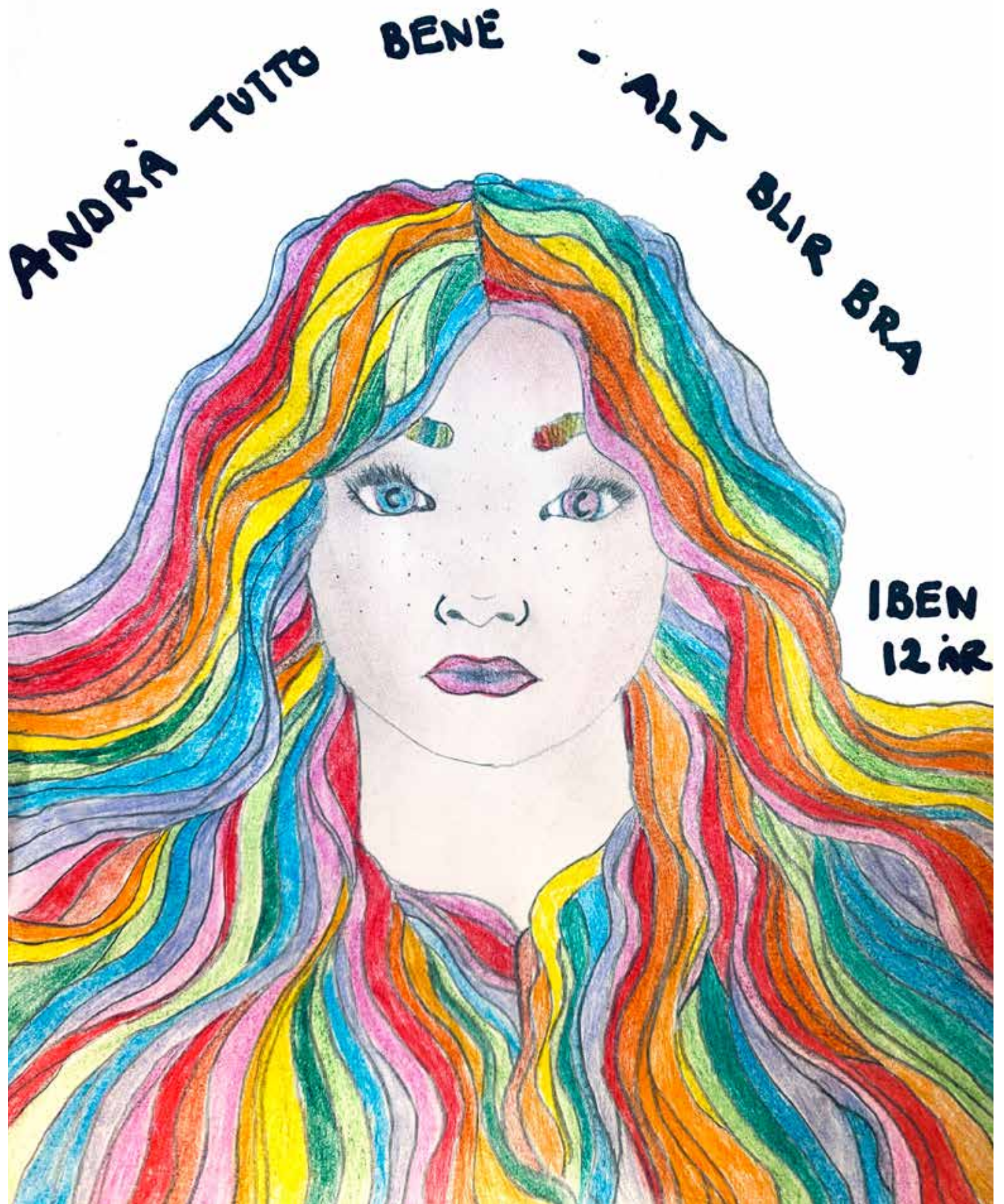
redd_barna

www.reddbarna.no

Ida Sjølander og flere av Redd Barnas ansatte og frivillige delte i april ut påskehilsener til barn på asylmottak. Strengt smitteverntiltak ble selvsagt overholdt.

KORONATIDEN SETT MED BARNES ØYNE

2020 ble året da verden stoppet. Skoler og aktiviteter ble stengt, lek med venner satt på vent og planlagte turer ble kansellert. Over 5000 barn har i denne perioden brukt tegnesaker for å skildre hvordan hverdagen deres har vært.

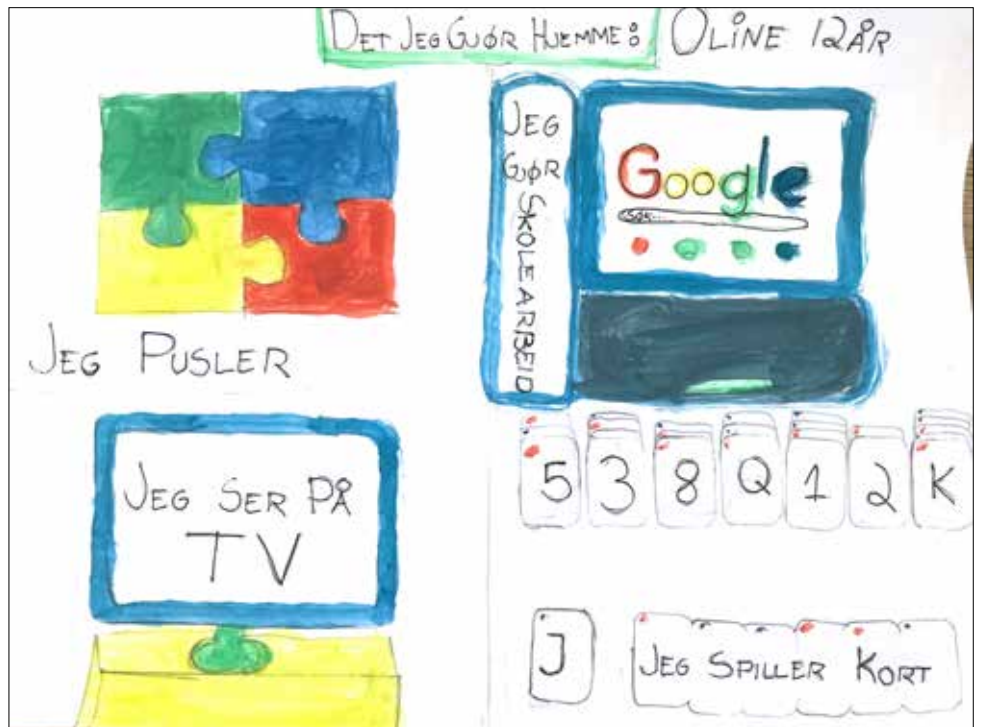
TEKST: LUCA KLEVE-RUUD

SAVN OG HÅP

Kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby åpnet den digitale utstillinga fra sitt kontor. Hun er svært fornøyd med at Redd Barna har arrangert en nasjonal tegnedugnad. – Disse tegningene blir et historisk dokument over tiden vi er inne i og bidrar til at barns stemmer blir hørt. Det er veldig viktig, sier kunnskaps- og integreringsministeren.

Helsesykepleier Elin Helleland har sett gjennom tegningene som har kommet inn.

– For meg er tegningene preget av savn. Og av håp. Barna gir tydelig uttrykk for at de savner vennene sine, familien sin og skolen eller barnehagen. De savner den sosiale hverdagen, der lek og læring inngår som en stor del av dagen. Mange har hatt en fin tid hjemme med nærmeste familie, mens noen gir uttrykk for ensomhet og isolasjon.

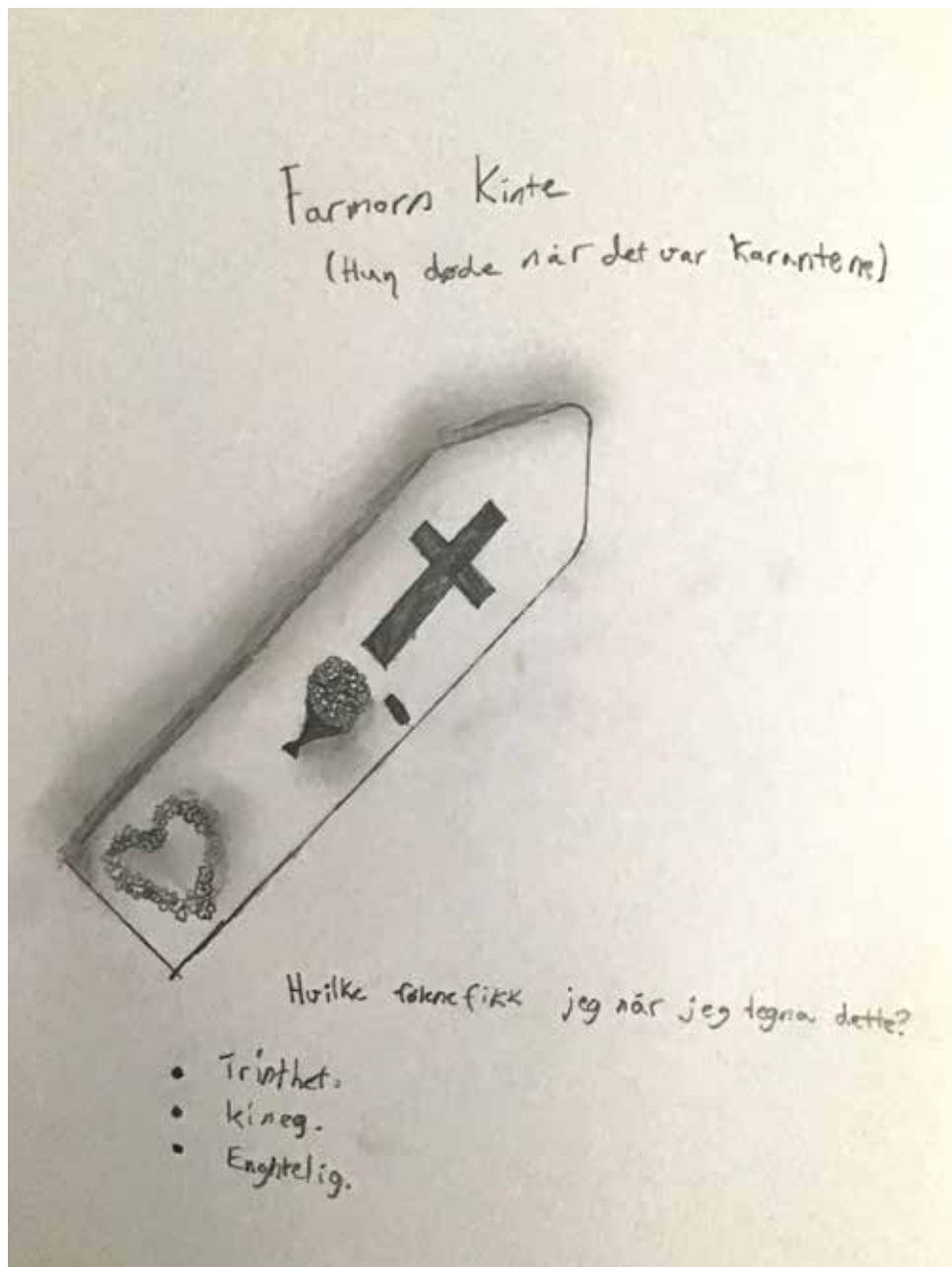
Helsesykepleier Elin Helleland

FØLELSER I SVING

For mange barn har det vært vanskelig å skille mellom fantasi og virkelighet. Og barn får ofte med seg mye mer enn hva vi voksne tror. Fantasien kan ofte være verre enn virkeligheten.

– For noen barn har dette vært en fin tid med nye opplevelser og mer tid og nærhet med foreldre. Og det har kanskje vært deilig ikke å bli dratt ut av sengen for å rekke barnehage og skole hver eneste morgen, smiler Helleland.

Andre barn har kanskje ikke hatt det like lett. Mange har savnet den trygge hverdagen med aktiviteter, lek med ven-

ner og det å kunne gå på skolen. Og noen har opplevd å ha bursdag, uten å kunne invitere noen til feiring.

TRENGER TRYGGEVOKSNE

- Mange barn har kjent på sinne, frykt, engstelse, redsel, ensomhet og rastløshet når de har vært isolert hjemme over tid. Dette er naturlige reaksjoner som for de fleste gradvis vil gå over. Andre syns det har vært gøy å være hjemme, de har hatt mye fri og hatt friere tøyler enn vanlig. Mangel på rutiner og rammer kan være utfordrende for noen barn, og hverdagen kan oppleves kaotisk, sier helsesykepleie-

Over 5000 barn i Norge har sendt inn tegninger til Den store tegnedugnaden. Her har de tegnet sin opplevelse av koronatiden, og skrevet tre linjer om hva de følte og hvordan de har hatt det. Det er tydelig at barna har hatt behov for å få ut følelsene sine.

STØTT KAMPEN MOT KORONA

Nå har barna gitt et flott bidrag til kampen mot koronaviruset. Utfordringen går videre til deg: støtt oss slik at vi sammen kan stoppe den ødeleggende effekten av pandemien! Du kan sende en SMS med kodeord DUGNAD og den summen du velger selv til 2230. Skriver du bare DUGNAD i SMS-en betaler du automatisk 200 kroner.

ren. Hun legger til at barn i tider med mye usikkerhet og frykt trenger trygge og tålmodige voksne, som tar seg tid til å svare på det barna lur på.

– Lek og sosial omgang med andre barn er en viktig del av barnets utvikling. Mangel på sosial aktivitet og fysisk utfoldelse kan gjøre barn irritable og rastløse, og de kan oppleve dårlig søvn og nedsatt matlyst. Det er derfor viktig at barn får komme tilbake til barnehage og skole.

ALT BLIR BRA!

Tegningene viser også at barn har fått god informasjon om den store samfunnsendringen. De vet hva korona er, de vet hvilke nye regler som gjelder, og de har tro på at det blir bra til slutt.

– På tross av ensomheten og isolasjonen ligger det en følelse av fellesskap i det hele – hele verden står sammen og kjemper mot samme fiende, sier Elin Helleland. ●

Se den digitale utstillingen og kunnskapsminister Guri Melby åpne utstillingen på QR-koden til høyre og på www.tegnedugnaden.no

TA VARE PÅ BARNNA.

Barn som ikke har det trygt hjemme, har det ekstra vanskelig akkurat nå. Ikke bare er de isolert fra skole og venner, de er også isolert i familier hvor de kan oppleve omsorgssvikt, vold og overgrep. Disse barna trenger å bli sett og de trenger å få hjelp.

Derfor må vi nå følge ekstra godt med på hvordan barn rundt oss har det. Men det er ikke alltid så lett å oppdage at et barn lever i utrygghet.

Det er grunnen til at Redd Barna jobber for at alle barn skal vite hvor de kan få hjelp, og for at hjelpeapparatet skal være der for dem.

Vi i Redd Barna gjør alt vi kan for at barn skal være trygge. Akkurat nå er behovet ekstra stort, også her i Norge. Hjelp oss å redde barn. Bli Redd Barna fadder eller støtt vårt arbeid. Takk for at du bryr deg.

Redd Barna

BLI FADDER
reddbarna.no/fadder-korona

I UGANDA

SOFI LUNDIN (TEKST OG FOTO)

ROSA REVOLUSJON

Menstruasjon skaper frykt og tar skolegangen fra jenter i Nord-Uganda. Nå har et samarbeid mellom Redd Barna og en ung norsk gründer satt kvinnehelse på agendaen, og rosa menskopper er i ferd med å skape varige endringer i lokalsamfunn.

* DENNE REPORTASJEN BLE LAGET
FØR KORONAKRISEN

Marylyne Lalam (fra Redd Barna i Gulu) og lærerne Florence Alanyo og Dilish Aguti besøker familiene i nærheten av skolen.

«Her i landsbyen har alle et forhold til CleanCups. De er blitt den nye snakkisen», sier Aguti. – Ingen snakker om menstruasjon åpent og det tar tid å endre gamle tankemønstre. Takket være godt samarbeid mellom lærere, helsepersonell og foreldre har jentene fått et godt alternativ. De er også til stor hjelp for familiene økonomisk, sier Marylyne Lalam, Program Officer for Redd Barna i Gulu.

Den første bloddåpen skapte frykt og mange vanskelige tanker for Sara Atim (14). Hun var sikker på at hun blitt alvorlig syk og frykten gjorde henne uvel. Til slutt tok hun mot til seg og spurte storesøster Evaline om blodet hun sett. Søsterens beroligende ord om at dette var noe så ufarlig som menstruasjon gjorde henne rolig, men snart fikk hun en annen bekymring: Hvordan skulle hun få tak i bind?

– Jeg spiller kurvball, og menstruasjonen ble et problem. Jeg var livredd for å gå på banen og fryktet blod på klærne, sier Sara.

BRUKER HALVE LØNNEN PÅ BIND

Hun og søsteren deler plassen på et firkantet teppe utenfor familiens hjem. Det er januar måned og på denne tiden av året er det vanligvis tørt på feltene her, men starten på nyåret har vært fuktigere enn vanlig. For Sara og familien teller hver regndråpe. Som de aller fleste i Paicho-distriktet i Nord-Uganda lever de av hva jorden gir. Søsteren Evaline, som er en av familiens forsørgere, avler cassava (rotgrønnsak) og mais. I en god måned tjener hun 15 000 shilling (rundt 38 kr). Det er like mye som fire pakker bind koster i butikken.

INTERNASJONAL OPPMERKSOMHET

28. mai er den internasjonale dagen for menstruasjonshygiene. Målet med dagen er å rette oppmerksomhet mot hvilken rolle menstruasjonsprodukter spiller i å hjelpe jenter og kvinner til å nå sitt fulle potensiale, særlig innenfor utdanning og yrkesliv.

– Menstruasjonen er en byrde. Til tider har jeg brukt over halve inntekten på bind, sier Evaline.

Hun ser ned i fanget på søsteren som ruller en myk rosa kopp mellom tommelelen og pekefingeren. Like etter at Sara fikk sin første menstruasjon fikk landsbyen besøk av Redd Barna og den lokale samarbeidspartneren WoMena. Med seg i baggen hadde de CleanCup (menskopper) og en plan for hvordan jenter skal kunne føle seg trygge når de menstruerer. Sara og søsteren var to av de første som fikk prøve menskoppene.

– Jeg var redd, men samtidig nysgjerrig. Den virket så stor, men så oppdaget jeg hvor enkelt det var. Nå kan jeg spille kurvball uten å være redd for lekkasje, sier Sara.

– MENSKOPPEN GIR TRYGGHET

Et steinkast fra familiens hus ligger grunnskolen Pagik. Det er skoleferie, men i dag har elevene kommet for å møte besøket fra Norge. Et titall jenter har samlet seg rundt Ketil Vaas. Hun er utdanningsrådgiver i Redd Barna og en av ildsjelene bak menskopp-prosjektet. Nå er hun i Uganda for første gang siden prosjektet startet i 2017. Alt begynte da Lene Elisabeth Eide, den unge gründeren og eier av den nettbaserte menskopp-butikken CleanCup, kom til Redd Barna med en idé: For hver menskopp hun solgte ønsket hun å donere bort én til jenter i Uganda.

– For meg har det, helt fra ideen om CleanCup traff meg, vært viktig å bidra med det jeg kan for å styrke kvinner. Jeg ønsker å bidra til at jenter og kvinner kan leve hverdagslivet mest mulig normalt, selv med mensesen – uansett om de bor i Norge eller Uganda, sier Eide.

Dette ble starten på prosjektet som nå er inne i andre året. Så langt har rundt 200 jenter og deres familiemedlemmer fått CleanCup i gave og reproduktiv helse er kommet på agendaen i lokalsamfunnene.

– Menskopper bidrar til å løse mange

Evaline er her sammen med lillesøster Sara (14) utenfor familiens hjem.

«Jeg ønsker å bidra til at jenter og kvinner kan leve hverdagslivet mest mulig normalt, selv med mensesen – uansett om de bor i Norge eller Uganda.»

LENE ELISABETH EIDE

DETTE ER CLEANCUP

- CleanCup er laget av 100 % medisinsk silikon. Når den brukes og vedlikeholdes riktig, kan den holde i opptil 10 år.
- Koppen settes inn nederst i skjeden, som med en tampong. Mensblodet samles i menskoppen, som tas ut for å tømmes hver 10-12 time.
- Etter at koppen er tatt ut og tømt, bør den skylles i varmt vann før den settes inn igjen. Mellom hver menstruasjon bør CleanCupen steriliseres ved å koke den i vann i 3-5 minutter.
- CleanCup menskopp er en praktisk, miljøvennlig og økonomisk erstatning for bind og tamponger for jenter og kvinner i fattige land, så vel som i rike.
- Den unge norske gründeren Lene Elisabeth Eide (24) har startet bedriften.

CLEANCUP OG REDD BARNA

- Menstrual Health Management (MHM) er et relativt nytt, men raskt voksende felt i internasjonal bistandsvirksomhet. Tilgang til sanitærprodukter utgjør en stor del av problematikken.
- I Redd Barnas utdanningsprogrammer og prosjekter lærer unge mennesker/jenter om seksuell reproduktiv helse og menstruasjonshåndtering.
- Bærekraftige og gjenbrukbare alternativer som menskopp blir stadig mer populært, og i samarbeid med Redd Barna donerer det norske selskapet CleanCup én kopp for hver solgt kopp i Norge til jenter i Uganda.
- I Uganda samarbeider vi med WoMena, en organisasjon som er ekspert på implementering og dokumentasjon av arbeid med menskopper. WoMena lærer samtidig opp SCI ansatte. To Norad-skoler i Gulu er med i prøveperioden.

Menstruasjon er på mange måter omgitt av tabu. Jentene sitter helt i ro og lytter til læreren som underviser om menstruell helse.

MANGE HAR IKKE RÅD TIL BIND

Den billigste pakken med bind koster i Kenya det dobbelte av lønnen til en ufaglært arbeider. Det betyr at mange ikke har råd til å kjøpe sanitærprodukter, og bruker filler, tekstiler, løv, bananblader og til og med leire eller kumøkk istedenfor bind. En studie viser at 10 prosent av jenter i rurale Kenya har solgt sex for å få råd til bind eller tamponger.

problemer. De skaper trygghet hos jentene, hjelper familiene økonomisk og sikrer skolegang. Gjennom tett samarbeid med lokalbefolkningen ønsker vi å bidra til økt kunnskap om menstruell helse, samt å gi jenter et alternativ når de har menses, sier Vaas.

Så langt har jenter fra to distrikter i Nord-Uganda fått prøve menskoppene og responsen har vært positiv. Det femårige Norad-støttede utdanningsprogrammet utvides nå til åtte nye skoler, og i løpet av de kommende årene vil jenter fra distrikter over hele Nord-Uganda ha de rosa

koppene hjemme.

– Å føle seg trygg er uhyre viktig. Frykten for å lekke er så stor at mange går glipp av viktige skoledager hver måned. Vi ønsker å gi dem et alternativ. Menses har de jo uansett, det gjelder bare å finne en god måte å håndtere det på, sier Vaas.

REDUSERT FRAVÆR

Den knallrosa vesten til Dilish Aguti står i kontrast til den regntunge himmelen. Hun er lærer på grunnskolen Pagik og var den første som prøvde CleanCup i landsbyen.

Sammen med 30 lærere og helsepersonell har hun fått opplæring om menstruell helse via Redd Barnas partner, WoMena.

– Jeg synes det er en genial ting, men jentene var skeptiske i begynnelsen. «Hvordan i all verden skal vi få den inn?» var et av mange spørsmål, sier Aguti.

Aguti snakker om menstruasjonen som en barriere for jenter som går glipp av mange skoledager hver måned.

– Familiene her er fattige og mange har ikke råd til bind. Jenter unngår å gå til skolen når de har menses og enkelte elever har stort fravær. Siden menskoppen kom

Harriet Acora (til høyre) sammen med moren (i midten) og en søster. Harriet var én av de første som fikk prøve menskoppen da prosjektet startet.

«Jeg ble positivt overrasket. Den er både lett å bruke og vaske. Jeg håper at søstrene mine også får prøve», sier Harriet.

Ketil Vaas (utdanningsrådgiver i Redd Barna) er på besøk på grunnskolen Pagik for å snakke med jentene om erfaringer med CleanCup. – Jeg ble positivt overrasket over at alle virket så innstilt på å bruke menskoppen. Det er utrolig hyggelig å vite at prosjektet har fått en så god start, sier Vaas.

til landsbyen har fraværet på skolen blitt redusert, forteller Aguti.

Nå har CleanCup blitt en «snakkis» i landsbyen.

– Det går rykter om koppene. Jenter kommer til meg og spør etter flere, og mine mannlige kollegaer ønsker å gi dem i gave til konene sine, sier Aguti.

Men til tross for den store populariteten tok det tid før jentene godtok produktet.

GIR KUNNSKAP OM KROPPEN

I skyggen av et stort tre sitter kvinner og skolejenter for å følge med på dagens

TABU OG SKAM

Hver eneste dag har **800 millioner** jenter og kvinner verden over menstruasjon. Menses er både naturlig og vanlig, men er likevel forbundet med skam og tabu i mange kulturer. Noen tradisjoner knyttet til menses er direkte skadelige.

I Nepal er det tradisjon at jenter og kvinner som menstruerer må sove adskilt fra resten av familien, ofte i et uthus eller skur. Hvert år dør jenter og kvinner av kullfosforgiftning eller brann når de prøver å varme opp uthuset der de må sove alene. Denne tradisjonen er nå blitt forbudt ved lov, men praktiseres som før ute på landet.

«Jenter unngår å gå til skolen når de har mensesen, og enkelte elever har stort fravær.»

DILISH AGUTI, GRUNNSKOLELÆRER

undervisning. For hver jente som får en menseskopp får også en av hennes kvinnelige familiemedlemmer en.

Representanter fra WoMena er på plass for å snakke om kvinnekroppen, puberteten og menstruasjon. Prosjektet Clean-Cup handler om så mye mer enn de rosa menseskoppene. Det handler om å gi både kvinner og menn fra ulike deler av lokalsamfunnet generell kunnskap om temaet. Undervisning om menstruell helse, hygiene og kroppen generelt er mangelvare på skoler i Uganda. Ifølge flere undersøkelser er det utilstrekkelig undervisning på temaet i over 90 prosent av alle landets skoler.

– Folk vet alt for lite om puberteten og menstruell helse. Vi må sørge for å gjøre noe med det, sier Robert Kinyera, fra WoMena.

Han er en av flere lærere som besøker skoler og lokalsamfunn for å prate om menstruell helse. Prosjektet har både mannlige og kvinnelige lærere og involverer begge kjønn for å bidra til å alminneliggjøre menstruasjonen som en del av kvinners virkelighet.

– Temaet er tabu og det tok oss mange timer før vi fikk kvinnene til å åpne opp. Nå går undervisningen lettere og de setter pris på kunnskapen de får, sier Kinyera.

UNDERVISNING I KIRKEN

En times kjøretur fra Gulu ligger distriktet Awach. Her er folk sterkt preget av borgerkrigen som herjet i flere tiår i Nord-Uganda. Traumer etter krigen, stor fattigdom og alkoholisme er noen av de mange utfordringene her.

Morris Ojok tar et stødig grep rundt sin bibel og tar en snarvei over feltet til kirken et stykke unna. Han er en av flere religiøse ledere i landsbyen og har fått opplæring i

å undervise om hygiene og menstruasjon. Nå gir han kunnskapen videre til landsbyens tenåringsjenter under kirketaket.

– Unge her sliter med mye. Stor fattigdom gjør at mange foreldre må forlate barna sine, og de vokser opp uten gode forbilder. Når jenter får mensesen vet de ikke hva som skjer, sier Ojok. Noen jenter tror de har fått den dødelige sykdommen ebola når de får sin første menstruasjon, med den frykten som det fører med seg.

Ojok frykter uvitenhet og forutinntatte meninger.

– Folks mangel på kunnskap skaper mange myter. Det er en generell tro blant jenter at sex under menstruasjonen gjør at de slutter å blø. Mange unge blir gravide og landsbyen her har flere hundre barne-mødre, sier Ojok.

Tilbake på grunnskolen Pagik i Gulu har himmelen åpnet seg og Ketil Vaas fra Redd Barna danser i ring med noen jenter ute på gården. Hun er positivt overrasket over jentenes respons på menseskoppene og har store tanker om hva hun ønsker videre.

– Jeg håper vi klarer å videreutvikle prosjektet til noe som ikke dreier seg om gaver, men som kan skape inntekt for jenter i framtiden. Jeg håper at menseskoppene skal bli lett tilgjengelige for kvinner i Uganda og til en pris som de klarer å betale, sier Vaas.

Hun ser starten på prosjektet i Nord-Uganda som begynnelsen på noe som skal videre ut i verden.

– Menseskoppene er framtiden og jeg er sikker på at de blir et naturlig førstevalg for kvinner om noen år. Dette prosjektet skal erobre verden, avslutter Vaas. ●

**Denne reportasjen ble laget før koronakrisen.*

«Sing the Cup-song» roper Ketil Vaas og jentene ler høyt og deler sine erfaringer med menseskoppene og det utdanningsprosjektet.

HOLDES INNENDØRS

I Bangladesh blir mange jenter og kvinner holdt innendørs i sju dager når de menstruerer. De kan ikke spise egg, fisk eller salt, og får ikke møte mannlige medlemmer av familien eller menn generelt. Dette får store konsekvenser for kvinners yrkesdeltakelse og jenters skolegang.

MISTER UTDANNELSE

20 prosent av jentene i India slutter helt på skolen når de kommer i puberteten og begynner å menstruerer. Dette skyldes blant annet at mange skoler mangler rent vann og rene toaletter med dører som kan låses. De mister dermed mulighet for å skaffe seg en utdannelse, dette påvirker hvilket yrke de kan få som voksne.

INGEN TILGANG TIL BIND

75 prosent av etiopiske kvinner og jenter har ikke tilgang til bind og tamponger, og 25 prosent bruker ikke slike produkter i det hele tatt fordi det er for dyrt. 17 prosent av dem går glipp av undervisning når de har mensesen. I noen områder er andelen så høy som 50 prosent.

og danser rundt. Utdanningsrådgiveren fra Redd Barna er på besøk i en landsby utenfor byen Gulu. Her har CleanCup-prosjektet pågått i over et år og jentene relaterte prosjektet.

SITTER PÅ SAND

I enkelte stammer i Uganda blir jenter og kvinner som har menses isolert fra resten av lokalsamfunnet. De 4-6 dagene hver måned når de menstruerer må jentene og kvinnene sitte rett ned på sanden.

DÅRLIG ØKONOMI

Det er ikke bare i utviklingsland at mangel på sanitærprodukter skaper problemer. I England har hver tiende jente og kvinne ikke råd til å kjøpe bind og tamponger, og bruker derfor toalett-papir, avis-papir og tekstiler som sokker og filler for å beskytte seg.

BORTE FRA SKOLEN

I enkelte områder i Uganda er 30 prosent av jentene borte fra skolen når de har menstruasjon. Dette skyldes blant annet mangel på rent vann og rene, låsbare toaletter.

- RULLESTOLEN GIR MEG FRIHET

– Den lykkeligste dagen i livet mitt var den dagen jeg fikk rullestolen. Uten den hadde jeg vært bundet til sengen. Livet mitt hadde vært veldig vanskelig.

TEKST: ELIN TOFT
FOTO: INGE LIE

Vi møter Abed AlRahman Qasim (15) i Gaza, der forholdene for funksjonshemmede er vanskelige. Han og familien tar imot oss i bygård som ble bygd opp igjen etter at nabolaget ble fullstendig ødelagt i krigen i 2014. Abed har fått soverom i første etasje, slik at han med noe hjelp kan manøvrere rullestolen ut på gaten selv.

HOLDT SENGEN

Siden Abed har litt vanskelig for å uttrykke seg, er det faren som i begynnelsen fører ordet. Mahmoud Ali Qasim forteller at Abed begynte å få problemer med å bevege seg normalt da han var 6-7 år gammel. Da han var 12, var han ikke lenger i stand til å ta seg fram på egen hånd. Faren bar han i flere år fram og tilbake til skolen.

– Det er bra jeg er sterk, sier Mahmoud med et smil, – men det kom til en grense der Abed ble for tung. Han måtte bli hjemme.

For Abed var dette en katastrofe. Langsomt forteller han at han elsker skolen, og at han fikk gode karakterer. Da han ikke lenger kunne gå på skolen – ikke lære, ikke treffe venner – tok han det tungt. Det endte med at han stort sett holdt sengen.

– Livet var veldig trist. Jeg var helt låst her i sengen, uten mulighet til å komme ut. Og jeg savnet skolen veldig!

Pappa Mahmoud Ali Qasim bar Abed til skolen så lenge det var mulig.

ALVORLIG DIAGNOSE

For to år siden ordnet Redd Barna med en elektrisk rullestol til Abed. Batteriet lades på tre timer og varer hele dagen. Rullestolen kostet ikke mer enn 2500 norske kroner.

– Rullestolen betyr alt for meg. Den gir meg frihet. Den tar meg tilbake på skolen, ut til venner, ut i livet utenfor rommet mitt, til og med til stranda! sier Abed rolig.

– Jeg jobber hardt for å ta igjen det faglige, slik at jeg kommer tilbake til nivået jeg var på tidligere. Drømmen er å studere realfag. Jeg vil være i klassen der jeg kjenner alle fra før. De beundrer forresten rullestolen min, sier Abed mens ansiktet sprekker opp i et smil.

Faren viser oss et brev fra helsepersonellet som har behandlet Abed. På brevarket står den alvorlige diagnosen Duchennes muskeldystrofi. Abed vet at sykdommen ikke kan behandles, og at utviklingen heller ikke kan stoppes. Uansett er han opptatt av at han lever nå, og at han igjen er ute blant andre mennesker.

RAKETT TRAFF NABOHUSET

Familien har bodd i en skole mens husene som ble ødelagt i 2014 ble bygd opp igjen. Det tok to år å komme seg inn i et enkelt nytt hus, som ble bygd av FN's organisasjon for palestinere, UNRWA. Her er det, som i alle andre hus i Gaza, ikke elektrisi-

tet mesteparten av dagen. Abeds rom er derfor kaldt, noe som ikke er bra for helsestanden hans.

– Vi var redde for bombene og rakettnedslagene som vi hørte over hele Gaza, og ventet lenge på at noe fryktelig skulle skje. Særlig var kona og jeg engstelige for barna, forteller Mahmoud.

Og det viste seg at det var det god grunn til å være. Da raketten slo ned i nabohuset ble 12 mennesker som bodde der drept. Abeds mor og to søstre ble skadet. Familien måtte flykte i sikkerhet, og det var veldig vanskelig å få med Abed, som da ikke kunne gå selv og ikke hadde rullestol.

BODDE I SKOLE I TO ÅR

Det var natt og Abed sov da nabohuset ble bombet.

– Jeg fikk panikk da jeg våknet og ble båret bort av far. Vi søkte tilflukt i huset til noen slektninger, men så måtte vi evakueres derfra også. Da vi kom tilbake til huset vårt dagen etter, var det helt ødelagt. Vi endte opp med å bo midlertidig på en skole i to år. Det var vanskelig. Jeg har lagt de vonde minnene fra krigen bak meg, men jeg er redd det kan skje igjen, sier Abed.

Pappa Mahmoud legger til:

– Takk for støtten til alle barn i Gaza, særlig til mitt barn! Gaza er et spesielt sted, og vi som bor her har spesielle utfordringer. Å ha et funksjonshemmet barn her er vanskeligere enn mange andre steder. Men med rullestolen som Abed har fått, ser livet hans helt annerledes ut.

Etterord: Etter at vi møtte Abed i 2019, har livet hans tatt en ny vending. Abed er fremdeles ute i rullestolen sin, men er dessverre ikke lenger i stand til å følge undervisningen på skolen og får derfor hjemmeundervisning ved hjelp av en PC. Redd Barna arbeider for å gi Abed bedre helsehjelp. ●

*Denne reportasjen ble laget før koronakrisen.

* DENNE REPORTASJEN BLE LAGET
FØR KORONAKRISEN

– Rullestolen betyr alt for meg.
Den gir meg frihet, sier Abed.

– Barn blir ofte gjemt bort av familiene sine, fordi det er skam og stigma knyttet til funksjonshemninger, sier Marius Rohdin Karlsen.

SKAL LØFTE DE GLEMTE BARNA

Marius Rohdin Karlsen arbeider i Redd Barna med inkludering av barn med funksjonsnedsettelse.

1

Hvor mange barn med funksjonsnedsettelse finnes det i verden?

– Det er flere enn du kanskje tror. Internasjonale anslag ligger et sted mellom 93 og 150 millioner, men trolig er tallet betydelig høyere. Samtidig er tallmaterialet ofte mangelfullt, og det kan være vanskelig å sammenlikne mellom land og studier. UNICEF anslår at hvert tiende barn som lever i konfliktområder har en form for funksjonsnedsettelse.

2

Hvordan er det i Norge?

– Vi ser fordommer og diskriminering også i Norge. For eksempel kan personer med funksjonsnedsettelse oppleve at folk ikke henvender seg til dem, men til den som eventuelt hjelper dem eller tolker for dem. Det oppleves veldig nedverdiggende. Mari Storstein, årets vinner av Redd Barnas rettighetspris, har gitt oss innsikt i hvordan dette oppleves for personer med funksjonsnedsettelse gjennom filmene sine. Hun er selv rullestolbruker og en viktig og sterk talsperson og rettighetsaktivist.

3

Redd Barna skal i årene framover arbeide mer for barn med funksjonsnedsettelse. Hvorfor?

– Dette er helt i tråd med Redd Barnas ideologi: å fokusere arbeidet rundt de som har det vanskeligst. Det har vi gjort lenge, men nå intensiverer vi dette arbeidet. De nye bærekraftmålene som kom i 2015 fokuserer spesielt på at ingen skal utelates («leaving no one behind») og derfor har fokuset på personer (barn) med funksjonsnedsettelse blitt større. Skal vi kunne komme i land med bærekraftmålene innen 2030, er verden avhengig av å ha et fokus på de mest marginaliserte, deriblant personer med funksjonsnedsettelse.

4

Hva konkret vil Redd Barna gjøre?

– Vi har allerede prosjekter i flere land som har fokus på inkludering av barn med funksjonsnedsettelse. I fjor gikk vi sammen med 13 andre norske organisasjoner i arbeidet for personer med funksjonsnedsettelse i Afrika. Med felles midler og prosjekter skal vi blant annet sikre flere barn med funksjonsnedsettelse i Mosambik, Uganda og Somalia tilgang til utdanning. Vi skal også styrke rettighetene til personer med funksjonsnedsettelse og deres representative organisasjoner, nasjonalt og lokalt.

5

Du er den første som er ansatt i Redd Barna for å jobbe på heltid med barn med funksjonsnedsettelse. Hva tenker du om utfordringene?

– At vi har en stor og viktig jobb å gjøre! Og at vi kan få til mye, mye mer enn i dag. For meg blir det viktig å utvikle prosjektene våre i samarbeid med og på premissene til personer med funksjonsnedsettelse og deres organisasjoner. Vi skal jobbe for å inkludere både barna og funksjonshemmede egne organisasjoner i alt som har med dem å gjøre. Vi må følge funksjonshemmede organisasjoners eget motto: «Nothing about us, without us»; «Ingenting om oss, uten oss».

VIRUSET KJENNER INGEN GRENSER.

Redd Barna

Korona har sneket seg over grensen og kommet seg inn i Syria og flyktningleirene. Millioner av mennesker som er rammet av krig, bor i overfylte leirer med svært dårlige hygieniske forhold. Når viruset rammer vil konsekvensene bli enorme. Skal vi ha et håp om å vinne kampen, har vi ingen tid å miste.

Redd Barna jobber nå på spreng i flere land for å forhindre at viruset sprer seg i flyktningleirer. For 150 kroner kan en familie få en pakke med hygieneartikler som kan hjelpe dem å begrense smittefaren.

Bli med på dugnad – sammen skal vi vinne kampen mot korona!

DU KAN HJELPE

SMS: REN til 2230 (150,-)

Vipps til 2230

Konto: 8200.01.03000

* DENNE REPORTASJEN BLE LAGET
FØR KORONAKRISEN

Tidligere lensmann i Flå, Geir Vidme, har hjulpet flere til å skrive testamente. Han har et klart bilde av hvem som ønsker dette, og synes flere burde gjøre det samme.

OLE RAUSE GAVE

– Jeg tror Ole hadde smilt litt i skjegget om han hadde visst hvor mye som ble igjen etter ham. Særlig nå som det går til et godt formål!

TEKST: ELIN TOFT

FOTO: ELIN TOFT OG BERIT STENBERG HETTY

En vårdag når snøen fremdeles ligger på bakken står vi på tunet der Ole Teigen bodde hele livet, og ser oss rundt på den velholdte eiendommen. Sammen med oss er tidligere lensmann Geir Vidme. Ole døde i desember 2018, 68 år gammel. Før han gikk bort, satte han opp et testamente der Redd Barna og en annen humanitær organisasjon arver det aller meste etter ham.

Småbruket som vi besøker ligger i grenda Stavn like nord for Flå i Hallingdal. Bruket er fint vedlikeholdt med en nydelig hvit hovedbygning, stor tomt og flere uthus.

«Velkommen» står det på et skilt ved døra. Snart flytter nye eiere inn.

VISSTE DET GIKK MOT SLUTTEN

Da Ole fikk vite at han led av uheldelig kreft, tok han kontakt med den daværende lensmannen i hjembygda Flå, Geir Vidme.

– Han hadde mange fjerne slektninger som han ikke hadde kontakt med, men som kunne arve ham. Det ønsket han ikke. Han ønsket noe annet, forteller Geir Vidme mens vi rusler rundt på eiendommen. Han kjente Ole litt fra bygda, slik han kjenner de fleste i Flå etter å ha vært “lovens lange arm” i kommunen i hele 39 år.

– Det var aldri noe tull med han Ole, slår «gammel-lensmannen» fast.

– Da han ringte meg første gangen hadde han fått kreftdiagno-

«Jeg synes flere skulle gjort som Ole; rydde godt opp etter seg og skrive testamente.»

GEIR VIDME, LENSMANN

sen og visste at det gikk mot slutten. Han var realistisk, og ville ordne opp etter seg. Det innebar også å skrive testamente. Han var klar over at han satt på store verdier. Derfor var han opptatt av hvem som skulle arve ham, forteller Vidme.

VAR OPPTATT AV BARN

Amund Granli har kjent Ole siden ungdomsåra, da de spilte i band sammen. Han beskriver vennen som stillferdig, nysom og ukomplisert.

– Han Ole brukte ikke mye «kronasjer» på seg selv. Men han var veldig snill med folk og hjalp mange, minnes han.

Granli forteller om en mann som tok godt vare på småbruket som han drev sammen med foreldrene fram til de gikk bort. Han jobbet i perioder på en trevarefabrikk og som lastebilsjåfør, og var veldig

interessert i ulike motorkjøretøy. Han var glad i fjell og friluftsliv og hytta. Ferien tok han helst i Nord-Norge.

– Ole var nøktern. Da han fikk kreft som ikke kunne behandles, skjønnte han hvordan det ville gå. Det kom ikke som en overraskelse da jeg fikk vite at han hadde testamentert hele formuen sin til Redd Barna og en annen organisasjon. Han var opptatt av barn og at de skulle ha det bra, og var glad for at hjelpeorganisasjoner som Redd Barna gjorde en innsats.

Amund Granli tenker seg litt om:

– Jeg synes det var fint at han gjorde som han gjorde og testamenterte det han eide til to humanitære organisasjoner. Det var helt i Oles ånd!

HADDE TILLIT TIL REDD BARNA

Etter at Ole Teigen ble alvorlig syk, møttes han og lensmann Vidme flere ganger for å snakke om et mulig testamente. Da samtalen kom over på humanitære organisasjoner, dukket Redd Barna fort opp, forteller Geir Vidme. Et innslag på TV hadde gjort stort inntrykk, så organisasjonen var høyt oppe i pannebrasken.

– Så det ble to organisasjoner som Ole hadde tillit til. Han var glad og fornøyd da testamentet var ferdig satt opp og han kunne undertegne.

Etter dødsfallet fikk lensmann Vidme ansvar for å ordne opp i boet. Ole Teigen kastet ingen ting og hadde samlet på mye rart, så det var mye å ta fatt i rent praktisk. Men papirene hadde han orden på: kontanter, bankkontoer, verdipapirer og dokumentasjon på eiendom. Ole var også flink med aksjer. I det stille bygde han opp en liten formue.

STORAUKSJON

Løsøre og gjenstander av ymse slag ble auksjonert bort i fjor vår. Geir Vidme var auksjonarius, og kunne glede seg over stort oppmøte.

– Det var veldig mange gjenstander til salgs, særlig maskiner og utstyr. En Mercedes Cabriolet fikk høyest pris. Men Oles gamle moped forsvant også, selv om det ikke var mulig å starte den, forteller Vidme med et smil. Selv om han synes det var litt

vemodig å auksjonere bort alt som hadde tilhørt et menneskes liv, var det også fint.

– Ole ville det slik. Han hadde humret fornøyd over alle kjøperne som møtte opp og alle pengene som kom inn. Absolutt alt ble solgt.

Det kom inn over en halv million kroner på auksjonen. Senere er småbruket og hytta også blitt solgt. Til sammen har Redd Barna og den andre organisasjonen fått rundt 1,4 millioner kroner på deling etter Ole Teigen. Han var den eneste som visste at han hadde så store verdier.

– FLERE BØR SKRIVE TESTAMENTE

– Jeg synes flere skulle gjort som Ole; rydde godt opp etter seg og skrive testamente.

Geir Vidme sitter på trappa til huset og ser ut over dalen. Det er en fin vårdag, der sola reflekterer i snø og is og gjør eiendommen lys og vakker. Vidme har hjulpet flere med å skrive testamente, og har et klart bilde av hvem som ønsker slik hjelp.

– Det har stort sett vært enslige uten direkte livsarvinger som har kommet til meg i dette ærendet. Dette er reflekterte folk, ofte idealister som er bevisst på hva de ønsker skal skje med det de eier etter at de er borte. Det betyr ikke at de nødvendigvis har et stort ønske om å gjøre noen arveløse. De ønsker bare at midlene deres skal bli godt brukt.

Geir Vidme forteller en historie for å understreke poenget sitt.

– Jeg hadde en mann på døra for noen år siden som ville snakke om testamente. Han kjente seg ikke bra. Mannen ville at noen venner som hadde vært til stor hjelp og støtte for ham gjennom mange år skulle arve ham hvis han falt bort. «Sett opp testamentet nå, så er det gjort», sa jeg til ham. Men så måtte han tenke seg om over helgen. Dagen etterpå døde han, og vennene som hadde hjulpet ham så mye fikk ingen ting etter ham.

Ole Teigen ble begravet slik han hadde gitt instruksjoner om: med bare slekt og noen få barndomsvenner til stede. Men midlene han så raut ga bort, lever videre i Redd Barnas arbeid for barn. ●

*Denne reportasjen ble laget før koronakrisen.

DETTE BØR STÅ I ET TESTAMENTE

- At dette er et testamente.
- Hva du ønsker skal skje med det du etterlater deg når du er død.
- Din underskrift og dato.
- Vitnepåtegnning som viser at testamentet er gyldig opprettet med underskrift av to vitner. Dette settes under din egen underskrift. Alle må underskrive testamentet samtidig.
- Vitners adresse og fødselsdato.

REDD BARNA OG TESTAMENTE

Har du spørsmål om testamente? Ring Wegard Kalmø på 91 60 90 67 eller send en epost på wegard.kalmø@reddbarna.no. Du kan også skrive til Redd Barna, Postboks 6902 St. Olavsplass, 0130 Oslo.

På trappa til hovedbygningen på småbruket sitter Wegard Kalmo fra Redd Barna og Geir Vidme i hyggelig prat. For et år siden ble gjenstander og løsøre av mange slag fra Ole Teigens dødsbo auksjonert bort, særlig maskiner, biler og utstyr. Geir Vidme var auksjonarius, og han tror Ole Teigen ville gledet seg over det store oppmøtet og de gode salgssummene. Senere ble huset og hytta også solgt. Til sammen var det verdier for 14 millioner kroner i boet, som er blitt delt mellom Redd Barna og en annen organisasjon.

10 SPØRSMÅL OM TESTAMENTE

Skriver du et testamente, så er det ingen uklarheter om hvem som skal arve deg når du faller fra. Det kan være godt å få assistanse til dette, slik at du får det akkurat slik du ønsker.

1

Kan jeg la hvem som helst arve meg?

Hvis du ikke har barn eller ektefelle, står du helt fritt til å testamentere til hvem du vil. Det er gjerne enslige og ektefeller uten barn som testamenterer til humanitære organisasjoner. Men det kan også være andre som vil tilgodese sin hjertesak med noe av arven, mens hoveddelen går til familien. Her finnes mange varianter. Også yngre bør tenke på å skrive testamente, spesielt samboere og ektefeller uten barn. Vi vet ikke noe om framtiden.

2

Hvem har arverett?

Det er ganske komplisert. Både barn, ektefelle, foreldre, søsken og deler av slekta har i utgangspunktet arverett, men det er bare barn og ektefelle som har krav på såkalt pliktdelsarv. I noen tilfeller kan også pliktdelsarven begrenses, men det synes jeg man skal tenke nøye igjennom før man gjør. Mange som skriver testamente vil nok tilgodese nær familie. Dersom du ikke har slektninger med arverett, er det staten som arver deg hvis du ikke har skrevet testamente.

3

Hvordan kan jeg få styrt arven min dit jeg vil?

Skriv et testamente! Det er egentlig ganske enkelt å lage, men veldig viktig at formreglene blir fulgt til punkt og prikke. Hvis ikke, blir testamentet ugyldig. Du kan skrive det for hånd på et ark. Det skal være datert og ha overskriften «testamente». Testamentet må også ha en vitnepåtegning som fyller visse formkrav. Du og de to vitnene må være sammen mens dere alle underskriver dokumentet.

4

Hvor skal jeg oppbevare testamentet?

Du kan ha det liggende hjemme hos deg. Men jeg vil anbefale at du tar det med til Tingretten der du bor, og ber dem oppbevare det for deg. Du må betale et lite gebyr, men det er det verd, for da er du sikker på at testamentet blir funnet etter at du har gått bort. Du kan eventuelt ta en kopi og legge hjemme hos deg, så vet de som ordner opp i boet etter deg at testamentet finnes og at det ligger i Tingretten.

5

Kan jeg endre testamentet?

Ja, du kan når som helst endre det og skrive et nytt. Eneste unntak er hvis du har inngått en arvepakt. Arvepakter er avtaler som ikke kan endres ensidig.

6

Kan jeg holde for meg selv hva som står i testamentet?

Ingen trenger å vite hva som står i testamentet ditt, bortsett fra hvis det griper inn i ektefellens pliktdelsarv. Du kan ha det liggende i en lukket konvolutt.

7

Hvis jeg ønsker å testamentere til for eksempel Redd Barna, bør organisasjonen få vite om det?

Det er ikke nødvendig. Men det kan være fint for organisasjonen å kjenne til ønsket ditt og vite at det kan komme midler fra deg.

8

Kan jeg gi bort noe FØR jeg dør?

Absolutt! Du kan gi bort hva du vil, til hvem du vil, så lenge det gjøres mens du er oppgående. Det kan være veldig hyggelig, fordi du da kan se hvordan pengene blir brukt. I tillegg får du skikkelig takk. Det pleier i hvert fall Redd Barna å gi.

9

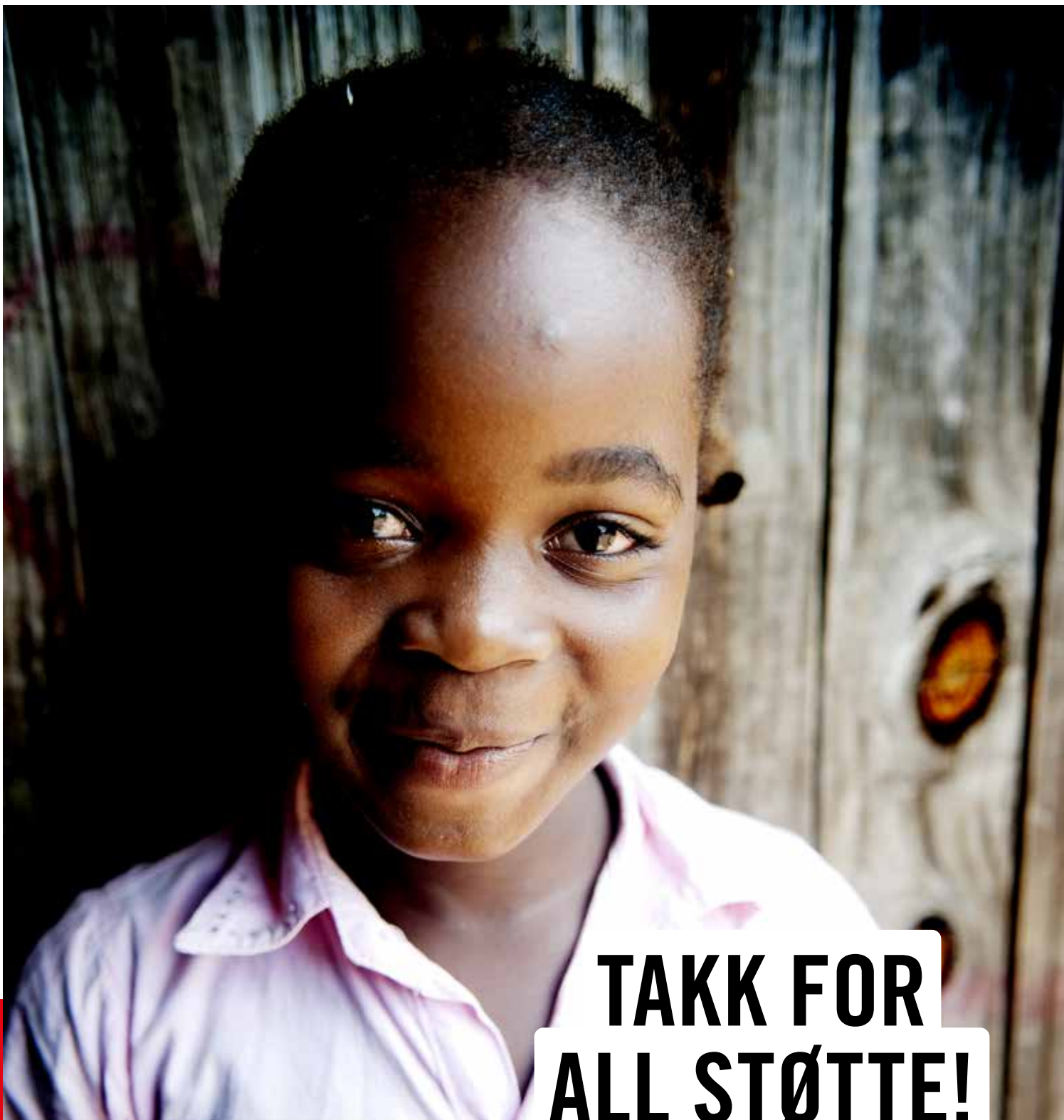
Hvordan kan jeg unngå å skape splid rundt testamentet mitt?

Vær åpen. Hvis arvingene får vite i forkant hva du tenker, kommer det ikke som en overraskelse etter at du er død. Noen ganger kan dette selvfølgelig være vanskelig. Her kan en dyktig advokat være til god støtte.

10

Kan en organisasjon også ordne med skifte, arveoppgjør og begravelse?

Hvis det ikke er familie inne i bildet eller en organisasjon arver alt, tar gjerne organisasjonens advokat hele opprydningen. Også begravelsen hvis det ikke er andre som kan gjøre det.

TAKK FOR ALL STØTTE!

Redd Barna

En stor takk til bedrifter og næringsliv for samarbeid med og støtte til arbeidet vårt i disse vanskelige tidene.

Redd Barna står overfor utfordringer som vi aldri har opplevd maken til. Vi fortsetter arbeidet vårt i alle våre programland, men har måttet tilpasse aktivitetene etter de fortløpende krisene som

koronapandemien har skapt. Nå gjelder det å redde barns helse og samtidig unngå en global utdanningskatastrofe.

Akkurat nå trenger vi gode, fleksible støttespillere. Sammen må vi sørge for at barn og familiene deres ikke blir syke av koronaviruset. Vi må gi fjernundervisning alle barn som ikke lenger har en skole å gå til. Vi må hjelpe skolene med å åpne når dette

er forsvarlig, slik at barn ikke dropper ut av utdanning for godt. Vi må sørge for at fattigdommen ikke øker.

I denne situasjonen er støtten fra bedrifter og næringsliv uvurderlig! Takk!

REDD BARNA MENER

EVAKUER BARNEFAMILIER FRA MORIA NÅ!

Blant flyktingene og migrantene som er kommet til den greske øya Lesbos og flyktningleiren Moria, er det mange barn.
Arkivfoto: Pedro Armestre/REDD BARNA

Nyhetsbildet er naturlig nok preget av den globale koronakrisen og alt det bringer med seg. Men én av sakene som likevel har fått oppmerksomhet er situasjonen til tusenvis av barn og voksne i de greske flyktningleirene. De fleste har fått det med seg: *Evakuer barnefamilier fra Moria nå*. Redd Barna har lenge arbeidet for at norske myndigheter skal bidra til å evakuere barnefamilier fra leirene på de greske øyene.

Årsaken til at saken vekker så stort engasjement i det norske folk er at den appellerer til folks grunnleggende følelse av at dette er helt feil. Geografisk ligger de greske øyene nærme oss, og Hellas er et land som mange nordmenn har vært på ferie i og har et forhold til. Vi kan se det for oss; øyer med alt for mange som lever i

umenneskelige forhold. Det er uforståelig at vi ikke skal kunne hjelpe mindreårige og andre sårbare grupper der. Norge er nå i en situasjon hvor det nesten ikke kommer asylsøkere, det gjør det norske standpunktet enda mer uforståelig. Å ta imot noen barn fra Moria vil jo ikke komme på toppen av en stor mengde asylsøkere og kvoteflyktinger.

Signaleffekten av å hente noen ut av leirene blir brukt som argument mot å hente enkelte barn, og for meg er det en helt merkelig retorikk. Selv om vi ikke kan hjelpe alle barn i hele verden, så er ikke det et argument for ikke å gjøre noe for noen. Dessuten legger enkelte politikere alt for lett til grunn at alle mennesker vil til Norge. Jeg tror de fleste ønsker å være i sine egne land og kulturer og med sin

egen familie, og når folk flykter er det som regel gode grunner til det. Så finnes det unntak, men man bør ikke utforme politikken ut ifra unntakstilfellene.

De ekstreme situasjonene på andre kontinenter og i andre flyktningleirer hører vi ikke så mye om, men de bekymrer meg også veldig. Særlig er situasjonen fryktelig vanskelig i flyktningleiren i Cox's Bazar i Bangladesh. Det er svært lite oppmerksomhet rundt verdens største flyktningleir med én million mennesker, uten håp for framtiden eller varige løsninger, utsatt for en utmattende, langsom seigpining. Det er vondt at verden tillater at så mange barn vokser opp uten at det internasjonalt er en tilstrekkelig vilje til å finne en langvarig løsning. Årsakene til det kan være flere, blant annet at det har pågått lenge.

«Selv om vi ikke kan hjelpe alle barn i hele verden, så er ikke det et argument for ikke å gjøre noe for noen.»

BIRGITTE LANGE

Folk klarer ikke å ha oppmerksomheten på en konflikt over lang tid.

Her til lands mangler den norske asyldebatten ofte et utgangspunkt, nemlig at Norge har sluttet seg til internasjonale konvensjoner som gir mennesker en grunnleggende rett til å søke asyl. Barnekonvensjonen forplikter Norge, også når det gjelder enslige mindreårige asylsøkere.

Jeg synes ikke det tas nok hensyn til at barn er egne rettssubjekter og ikke bare et vedheng til sine familier. Politikere overser alt for ofte at barn har helt egne rettigheter uavhengig av hva foreldrene har gjort. Dette er noe av det som opprører meg mest. Det er ikke snakk om at vi skal være snillere mot barn, men at barn har egne rettigheter i kraft av å være barn.

Vår grunnlegger Eglantyne Jebb var ekstremt tydelig på at Redd Barna skal arbeide for de mest utsatte og sårbare barna, de barna som ingen andre bryr seg om. Så lenge barn ikke får sine rettigheter ivaretatt, har vi en plikt til å bry oss om dem. Også når det er krevende, vanskelig og upopulært.

Skriv under Redd Barnas opprop her: reddbarna.no/hentbarnahjem

Hilsen
Birgitte Lange
generalsekretær i
Redd Barna

TAKK TIL VÅRE HOVEDSAMARBEIDSPARTNERE

accenture

Accenture støtter Redd Barna globalt med å etablere opplæringsprogrammer og bruke ny teknologi for at ungdom kan få kunnskapen de trenger for å komme seg i jobb.

BDO

BDO støtter Redd Barnas arbeid med utdanning, samt vårt arbeid i Norge. I tillegg bidrar BDO med pro bono-arbeid.

Dressmann

Dressmann støtter prosjektet Work2Learn i Bangladesh, som gir unge i tekstilindustrien yrkesutdanning.

Wiersholm

Wiersholm støtter Redd Barnas arbeid for barns rettigheter. Advokatfirmaet bidrar med juridisk kompetanse, pro bono arbeid og prosjektstøtte.

TAKK TIL VÅRE PROSJEKTPARTNERE

clas ohlson

IKANO BANK

IKEA

Kantega

LERØY

M
MALLING & CO

MOELVEN

N
norstat

NYCO/PLUS

Scandic

Statens legemiddelverk

VISMA

TAKK TIL VÅRE KAMPANJEPARTNERE

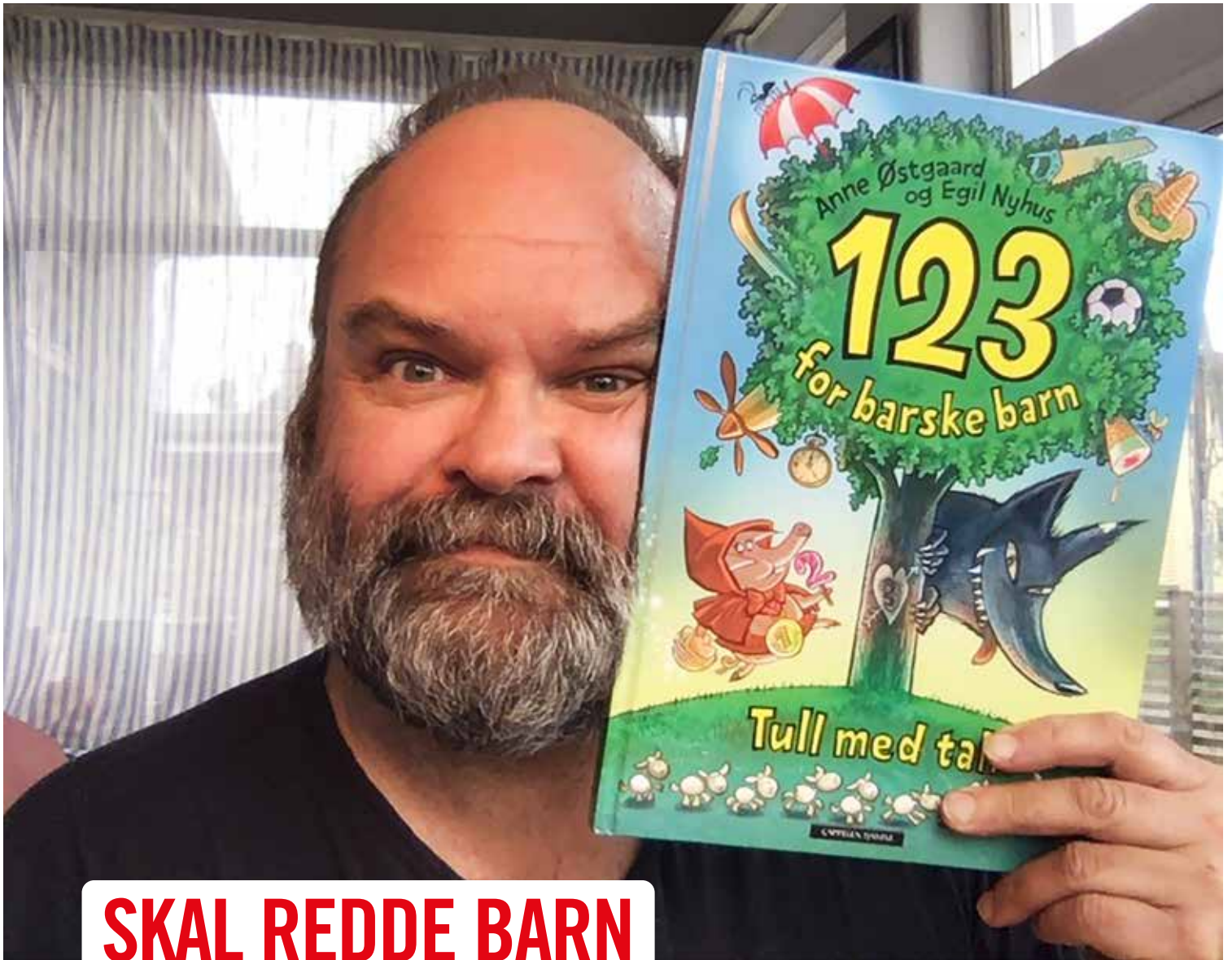
Cultura Bank

FINANS FORBUNDET
DNB

HUMAK
Høgskolen i Hedmark

MedHum
Medisinsk helsevesen

postkom
Norsk Post- og Kommunikasjonsforbund

SKAL REDDE BARN MED HISTORIER

Har du lyst til å høre Atle Antonsen lese boka *123 for barske barn*? Lillebjørn Nilsen fortelle om reven som gikk på hønejakt? På #reddmedhistorier inviterer mange fine (og kjente) folk oss hjem til seg. Fra

sofakroken leser de historier som vil glede både barn og voksne. Her er noen av bidragsyterne til Redd Barnas #reddmedhistorier: Henriette Steenstrup, Mia Gundersen, Helene Bøksle, Kåre

Conradi, Knut Arild Hareide, Kristofer Hivju og Gry Molvær Hivju, Pernille Sørensen, Jakob Oftebro, Sigrid og selveste Brillebjørn! Og mange flere. Følg med på Instagram og få deg noen herlige overraskelser!

#reddmedhistorier